

Новини ▶ 6

ЕК: Трайков обеща промяна в договора за "Южен поток"

Свят ▶ 10

Дълговата криза заплашва бъдещето на Евросъюза, предупреди Херман ван Ромпой

Пари

BONNIER

pari.bg

Сряда

17 ноември 2010, брой 219 (5030)

USD/BGN: 1.43684

▲ +0.10%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.36120

▼ -0.10%

Българска народна банка

Sofix: 344.36

▲ +0.05%

Българска фондова борса

BG40: 111.02

▲ +0.59%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

КРАЯТ НА ЗДРАВНОТО ОСИГУРЯВАНЕ В БЪЛГАРИЯ

Правителството направи обратен завои и се върна към бюджетното финансиране в сектора ▶ 4-5

Новини ▶ 8

Бизнесът поиска реформи, а кабинетът обеща

Компании ▶ 11

"Лидл" ще търси 3 процента пазарен дял

Компании ▶ 12-13

2500%

РЪСТ НА ПРИХОДИТЕ ОТ ВЯТЪР

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш
Бойчо Делевски

Бойчо Делевски е новият изпълнителен директор на SAP България. Той идва от IBM България, където последно е заемал позицията мениджър на отдел „Софтуерни продукти и решения“. През последните 11 години Делевски е работил в търговската структура на IBM България. Завършил е SRI VENKATESWARA COLLEGE в Ню Делхи, Индия, Техническият университет в София и има Executive MBA от Hanley Business School.

Губещ
Елена Батурина

Руската прокуратура започва разследване на компания „Интеко“, която е собственост на Елена Батурина - съпруга на бившия кмет на руската столица Юрий Лужков. Фирмата е уличена в измама с 16 ха строителни терени в Москва, за които е предоставено незаконно право на собственост. Първоначално земите са били собственост на дружество „Матвеевское“, а по-късно терените са купени от „Интеко“.

Мнения

► По темата „Чуждестранните инвестиции се стопиха с 60% в края на септември“

► Някой да ми покаже една инвестиция в преработващата промишленост? Нещо, произведено за експорт? Винтче, чипче, поне черно-бял телевизор? Само спекулативен капитал нахлува на талази, особено от Европейския съюз - търговски вериги, фондове за недвижимост, банки... Смукачи на български пари и паразити.

Въпрос

Коментар

Договор за бъдещи проблеми

СНИМКА SHUTTERSTOCK

pari.bg Топ 3

1 Най-скритият проектозакон в държавата - правозащитниците са обезпокоени и критикуват, но на сяно, защото никой не знае какво точно ни гветят законодателите с новия закон за конфискация на имущество.

2 Тотю Младенов доволен от решението на съда за отпуските, с което остави да действа разпоредба за въвеждане ввзгодна давност на отпуските от 2010 г.

3 HSBC е консултантът за АЕЦ „Белене“ - британският трезор беше избран пред консорциума, оглавяван от банка Ротшилд.

2013 година. Парламентарните избори печели друга политическа сила и министър-председател става друг човек, различен от Бойко Борисов. Отсега е сигурно какво ще говори той по адрес на предшествениците си - същото, което сегашните управляващи говорят за тройната коалиция. Заробващи, неизгодни, не-обезпечени и тайни договори, които е по-добре да изпълниш, отколкото да плащаш неустойки по тях.

Подписаният договор за изграждането на газопровода „Южен поток“ все повече започва да съвпада с горната дефиниция. Бомбастичната сума от два и половина милиарда долара, които България щяла да печели годишно от транзитни такси, не успя да доживее и седмица. Обещаното публично и от Владимир Путин, и от Бойко Борисов се оказа лъжа. Опровергати министърът на икономиката,

В. "Пари"
business@pari.bg

„**Неразрешените въпроси и рисковете във връзка с „Южен поток“** изскачат един след друг и предвещават все по-големи проблеми

енергетиката и туризма Трайчо Трайков. И преди беше ясно, че „милиардната далавера“ е минимум десет пъти преувеличена, но отрезвяването на министъра заличи и последната надежда, останала у наивниците, че почти безплатен обяд може и да има.

Европейската комисия поиска договора за тръбата да бъде поправен, за да бъде гарантиран достъпът и на други доставчици до нея. Европейската комисия е предупредила българското правителство, че принципът на либерализация е част от общата европейска позиция и България трябва да се съобразява. Този въпрос не бил уточнен в договора, твърди министърът. Но никой не знае. Договорът е таен, както всички договори на предишните управляващи с Русия и с руските държавни енергийни компании. „Газпром“ заяви готовност да

финансира изграждането на новата тръба. България няма да дава държавна гаранция за този заем, нито ще се раздели с част от собствеността си заради него, пак каза министърът. Но никой не знае. Това може да бъде договорено, но може и да не бъде договорено. И договорът е таен, и бъдещите преговори ще бъдат тайни. Бъдете сигурни в това.

Плащещото в този случай е, че неразрешените въпроси и рисковете във връзка с „Южен поток“ изскачат един след друг и предвещават все по-големи проблеми. И нищо чудно през 2013 г. следващият премиер да излезе по телевизията и да каже: „Оставиха ми неизгоден договор, но по-добре да го продължим, иначе ще плащаме огромни неустойки.“ От което Русия отново няма да се трогне, а данъкоплатците отново ще се почувстват измамени. □

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
lilia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanasova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg
ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филпа РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Мила КИСЬОВА - 4395863
mila.kisiova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Георги АНДРЕЕВ - 4395825
georgi.andreev@pari.bg
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg
Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
ТЕНДЕНЦИИ
Биляна ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Христо ЛАСКОВ - 4395841
hristo.laskov@pari.bg
Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглука ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg
Марина УЗУНОВА - 4395864

marina.uzunova@pari.bg
ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

BONNIER

Цитат

” Не знам какво да очаквам по отношение на цените на газа, защото един ден чувам, че те ще са по-високи, а на другия ден - ниски

► Джеймс Уорлик, посланик на САЩ в България

Нагласи

71%

► от българите смятат, че правителството на ГЕРБ ще изкара пълния си мандат, показва проучване на НЦИОМ

След като всички го говореха

Бившият главен прокурор Никола Филчев е заподозрян за две убийства

Той е проверяван за смъртта на прокурора Николай Колев и на ямболската адвокатка Надежда Георгиева, каза Цветан Цветанов

Бившият главен прокурор Никола Филчев е заподозрян за две емблематични убийства, които в продължение на години бяха “загадка” за разследващите. Вътрешният министър Цветан Цветанов обяви, че Филчев е проверяван за съпричастност към смъртта на прокурора Николай Колев и на ямболската адвокатка Надежда Георгиева.

Без коментар

Цветанов обаче не коментира дали Филчев е разпитван като поръчител или като свидетел. Това по думите му щяло да стане ясно, когато се внесат обвинителни актове.

Ден преди вътрешният министър да излезе официално да каже, че Филчев е поръчал убийствата на прокурора и адвокатката, разследващият журналист Юрген Рот заяви пред “Дойче веле”, че ексглавният прокурор е поръчител на екзекуциите, които били извършени от кръга около Алексей Петров.

Премиерът гаде рамо

В понеделник по Би Ти Ви премиерът Бойко Борисов похвали Никола Филчев. “Знам, много са упреците по негов адрес, знам как съм работил аз като главен секретар с него и мога да кажа, че много от операциите, които направихме, без него нямаше да се случат”, каза Борисов.

Стара история

През последните години няколко души усилено твърдят, че зад двете убийства стоят именно Никола Филчев и Алексей Петров.

► Никола Филчев

СНИМКА FOTON.BG

Съпругата на Николай Колев - Нанка Колева, която е прокурор от ВКП, стотици пъти е посочвала, че убийството на мъжа ѝ е поръчано от Филчев, организирано от Алексей Петров и бившия шеф на баретите Филко Славов и извършено от Гълъбин Георгиев, който

бил служител в отряда за борба с тероризма. Едвин Сугарев е застъпник на същата теза - Филчев и Петров стоят зад

двете убийства. И той, и Нанка Колева са давали показания назад във времето, но от това нищо не произлизаше.

И той, и Нанка Колева са давали показания назад във времето, но от това нищо не произлизаше.

В броя четете

Новини ► 7

Делата срещу длъжници са с 20% повече

► Георги Дичев, председател на Камарата на частните съдебни изпълнители

Тенденции ► 18

Липсата на инвестиции в преносната мрежа - бариера за ВЕИ сектора

► Костадин Сирлещов, адвокат

Недоволство

► Няколко хиляди украинци протестират пред парламента в Киев заради очакваните данъчни промени, които облагодетелстват големите компании, но задушат по-малките фирми

СНИМКА REUTERS

Не били компютри, ами компоти

Общинският съветник в Столичната община Владимир Кисьов няма да става посланик в Германия, а ще лобира за Шенген

Ден след като премиерът Бойко Борисов обяви, че столичният общински съветник от листата на СДС Владимир Кисьов ще става посланик в Германия, от Министерството на външните работи (МВнР) съобщиха, че това не е вярно. Оказа се, че на Кисьов наистина е предложена работа в Берлин, но не като посланик, а за да поеме лобирването за българското членство в Шенген.

В момента мисията в Германия се ръководи от дипломата Иво Петров и той ще остане на този пост,

коментират от МВнР. Стана ясно, че предложението за назначаването на Кисьов на новата позиция е на външния министър Николай Младенов, но все още не е ясно дали той ще приеме.

Наскоро Борисов направи и друг “дипломатически” гаф. Той обяви, че са натрупани 30 млн. USD глоби, защото тревата на български имот в Ню Джърси не се коси. Впоследствие се оказа, че подобна глоба няма. Местните власти в Ню Йорк обаче искат България да заплати дължими данъци и такси за български имот в Ню Йорк.

Преди няколко месеца пък Борисов коментира по повод назначаването на хумориста Димитър Туджаров-Шкумбата за консул в Чикаго, че той е “далеч, далеч над капацитета на хората, назначени в българската дипломация през последните години”.

Край на здравното осигуряване в България

Правителството прави смели крачки към връщането на бюджетното финансиране в сектора

Моделът на здравно осигуряване в България приключи. Или скоро ще приключи. Държавата прави крачка назад към социалистическото бюджетно финансиране на здравеопазването. "Трябва да се върне ролята на държавата в този сектор!" Този лозунг става все по-често използван в парламента и в Министерския съвет. Този лозунг показва посоката, по която е поела политиката на управляващите в здравеопазването. Стъпките на правителството в тази сфера демонстрират, че подобно становище изобщо не е безпочвено. Въпреки че се заявява като дясно ориентирана партия, ГЕРБ прави рязък ляв завой по отношение на здравния сектор.

Скандалът, наречен "Бюджетът на НЗОК за 2011 г."

Поредният случай от тази поредица е заложеният в бюджета на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за 2011 г. трансфер от 340 млн. лв. към здравното министерство. По-просто казано, хората, които редовно и съвестно си плащат здравните вноски, вече ще подпомагат държавата да изпълнява задълженията си в здравеопазването. А те са да поема финансирането на социално значими заболявания. От подобни болести страдат много здравно неосигурени хора и социално слаби граждани. Държавата поема също диагностицирането и лечението на онкологичните заболявания, защото те са крайно скъпи и не може да се покрийт от здравноосигурителните вноски. Всички останали заболявания, които минават по различните клинични пътеки, и лекарствата за домашно лечение се поемат от касата. Такъв беше, най-общо казано, принципът досега. Той е наречен солидарен, тъй като вноските, които българите

Елена Петкова
elena.petkova@pari.bg

отделят от заплатата си за здраве, са ниски в сравнение със стойността на медицинските услуги. Но поне е ясно за какво отиват осигуровките. Досега.

Този модел съществуваше в продължение на 10 години. Но избобляваше от недостатъци. Това наложи редица промени, често в различни посоки. Така държавата стигна до днешното положение, което не е добро за никого. Причината за това е, че повечето правителства досега нямаха ясна визия какво трябва да направят. Сегашното правителство не прави изключение. В стремежа си да закрепи положението за момента, кабинетът създава нови проблеми с дългосрочен ефект. Пример точно за това е прехвърлянето на 340 млн. лв. от бюджета на НЗОК към Министерството на здравеопазването. С него на практика се одържавяват личните вноски на гражданите. Излиза, че няма значение кой е здравноосигурен и кой не. "Самите управляващи не правят разлика между пари за осигуряване и финансови средства за здраве", казва членът на здравната комисия в парламента д-р Хасан Адемов. Според него това дори е незаконно. Бюджетът на НЗОК е отделен от републиканския и подобни трансфери не са допустими.

Изгубени в собствената си идея
Мотивът на управляващите беше, че с тези пари ще подпомогнат заплащането на ранното диагностициране и лечение на онкологични заболявания, ще

платят скъпо струващите лекарства на болните от рак, трансплантираните и другите пациенти с тежки и редки заболявания. В същото време обаче здравното министерство планира от началото на следващата година поетапно да прехвърли разходите за лекарства на болните от рак и трансплантираните към НЗОК. Така бюджетът на касата ще бъде натоварен с около 143 млн. лв. за годината (толкова се отделят всяка година за закупуването на тези медикаменти). На практика се получава следното: министерството взема едни пари от здравноосигурените, за да плаща едни лекарства. В същото време обаче прехвърля разходите за тези лекарства към здравната каса. Крайният резултат е, че от догодина касата ще има по-малко пари и повече разходи, а министерството - повече пари и по-малко разходи.

Обяснението на председателя на здравната комисия Десислава Атанасова е следното: "В началото

РАЗХОДИ ПО БЮДЖЕТА НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО ЗА 2010 Г.

1.

70.4 МЛН. ЛВ.

ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ПРОМОЦИЯТА, ПРЕВЕНЦИЯТА И КОНТРОЛА НА ОБЩЕСТВЕННОТО ЗДРАВЕ

2.

342.2 МЛН. ЛВ.

ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ДИАГНОСТИКАТА И ЛЕЧЕНИЕТО (ВКЛЮЧВА СУБСИДИИ КЪМ БОЛНИЦИТЕ ЗА СПЕШНА ПОМОЩ, ИЗВЪРШЕНИ ДИАЛИЗИ, ДИСПАНСЕРНА ДЕЙНОСТ, ПРОДЪЛЖАВАЩО ЛЕЧЕНИЕ И РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА БОЛНИ ОТ ТУБЕРКУЛОЗА, ПСИХИАТРИЧНА ПОМОЩ, ИЗДАВАНЕ НА ТЕЛК И ДР.)

3.

143.8 МЛН. ЛВ.

ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЛЕКАРСТВЕНИТЕ ПРОДУКТИ И МЕДИЦИНСКИТЕ ИЗДЕЛИЯ (ВКЛЮЧВА ЗАПЛАЩАНЕТО НА ЛЕКАРСТВА ЗА ОНКОБОЛНИ, ТРАНСПЛАНТИРАНИ, ПАЦИЕНТИ С ДРУГИ ТЕЖКИ И РЕДКИ ЗАБОЛЯВАНИЯ, МЕДИЦИНСКИ ИЗДЕЛИЯ ЗА ЛЕЧЕНИЕ НА БОЛНИ С БЪБРЕЧНА НЕДОСТАТЪЧНОСТ НА ДИАЛИЗНО ЛЕЧЕНИЕ И ДР.)

4.

13.5 МЛН. ЛВ.

ПРОГРАМА "АДМИНИСТРАЦИЯ" (ВКЛЮЧВА ЗАПЛАТИ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В МИНИСТЕРСТВОТО И ДРУГИ АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ)

3.05 МЛРД. ЛВ.

ОБЩО ПАРИ ЗА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ ПРЕЗ 2011 Г.

450 МЛН. ЛВ.

+ **340 МЛН. ЛВ.**

= **790 МЛН. ЛВ.***

БЮДЖЕТ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

2.6 МЛРД. ЛВ.

- **340 МЛН. ЛВ.**

= **2.26 МЛРД. ЛВ.**

БЮДЖЕТ НА НЗОК 2011 Г.

*ЗАПЛАЩАНЕТО НА ЛЕКАРСТВА ЗА ОНКОБОЛНИ, ТРАНСПЛАНТИРАНИ, ПАЦИЕНТИ С ДРУГИ ТЕЖКИ И РЕДКИ ЗАБОЛЯВАНИЯ ПОСТЕПЕННО ОТ 1 ЯНУАРИ 2011 Г. ДО КРАЯ НА ГОДИНАТА ЩЕ ПРЕМИНАТ КЪМ НЗОК. ТОВА Е БЮДЖЕТЪТ НА КАСАТА В РАЗХОДНАТА МУ ЧАСТ ЩЕ СЕ НАТОВАРИ С ОЩЕ ОКОЛО 143.8 МЛН. ЛВ.

на 2011 г. към НЗОК ще се прехвърлят само някои медикаменти за онкоболни. Такива, които попадат в списъка за домашно лечение." И допълва, че за тях

са отделени 40 млн. лв. от бюджета на касата. Останалите лекарства, които сега са в компетенцията на здравното министерство, остават във ведомството

за неизвестен период от време. И въпреки това 340 млн. лв. са много. Тази година общият бюджет на министерството беше 570 млн. лв., а за догодина, ако

Никъде по света няма прехвърляне на пари от здравните каси към държавата

В нито една страна по света няма подобно прехвърляне на пари от здравноосигурителната каса към държавата. Практиката обикновено е противоположна - държавата прави трансфери, за да подпомага фондовете, когато е необходимо. Такъв е случаят във Франция например. Затова и при нас в началото бюджетът на НЗОК беше част от консолидирания бюджет. Сега е отделен, поне на хартия. Нещо повече, осигурените нямат представители в надзорния съвет на касата, както би трябвало. Да не говорим, че в повечето страни по света управле-

Д-р **Евгени Душков**, конфедерален секретар на КТ "Пюгкрена"

Управляващите по-добре да си кажат, че вървят в друга посока, а именно към връщането на бюджетното финансиране на здравеопазването

нието на подобни каси е бипартитен - с представители на работодателите и синдикатите.

Преди да се премине към мярката за промяна на здравноосигурителния модел, трябваше да се направят необходимите законови промени. В нашия случай неизбежно възниква въпросът как с парите на здравноосигурените ще се плаща лечението на такива хора, които не са си плащали вноските. Например пациентите, страдащи от туберкулоза. Голяма част от тях са здравно неосигурени. Какво ще правим с тях?

Ще ги връщаме ли, или ще ги лекуваме за сметка на лечебните заведения? Това са социално значими заболявания и трябва да са в компетенцията на здравното министерство, да се плащат с държавни средства, а не с парите на осигурените. Идва краят на здравноосигурителния модел, който ползваме в момента.

Солидарният принцип вече не е актуален. Затова управляващите по-добре да си кажат, че вървят в друга посока, а именно към връщането на бюджетното финансиране на здравеопазването.

С чиста съвест Нели Нешева призна за нередностите в НЗОК

► Управителят на Националната здравноосигурителна каса г-р Нели Нешева е признала, че при определянето на делегираните бюджети на лечебните заведения за болнична помощ не се спазват определените от надзорния съвет на НЗОК правила. Това каза председателят на неправителствената организация Център за защита на правата в здравеопазването г-р Стойчо Кацаров.

► Представители на организацията се срещнаха вчера с шефката на касата, за да изяснят въпроса с разплащането на медицинските дейности, извършени от болниците.

► Обяснението на Нешева било, че такава е практиката, наложена от предишното управление на касата.

► "Спокойно можем да кажем, че със здравното осигуряване е приключено", каза още г-р Кацаров.

► За ноември някои от болниците в страната пак са получили с около 50% по-ниски бюджети, алармираха от Центъра за защита на правата в здравеопазването преди няколко дни. Затова пък в сметките на "избрани" университетски и частни болници са преведени по-високи суми. За да се изясни случаят, г-р Нешева е поканила на среща в четвъртък директорите на всички болници, които не са доволни от бюджетите си за ноември.

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

се осъществи спорното прехвърляне, са предвидени 790 млн. лв.

Тези упражнения по тематика дават основание на управляващите да твър-

дят, че за следващата година са предвидили много повече пари за здравеопазване като дял от брутният вътрешен продукт. На практика това са същите

пари, това, което следващата година ще донесе, със сигурност е началото на края на досегашния модел на здравно осигуряване в България.

Трансферът на 340 млн. лв. към МЗ не се обезсмисля

Не мисля, че с прехвърлянето на лекарствата за пациенти с онкологични заболявания, трансплантирани и страдащи от други тежки и редки заболявания ще се обезсмисли трансферът на 340 млн. лв. от НЗОК към здравното министерство. Защото от 1 януари догодина ще се прехвърлят само имуносупресори и лекарствата за хормонална терапия при някои онкозаболявания.

Само те може да се ползват като лекарства за домашно лечение. За тях са осигурени 40

Десислава Атанасова,
председател на здравната
комисия в парламента

” Няма да има допълнителни обратни прехвърляния на средства от бюджета на здравното министерство към НЗОК

млн. лв. от бюджета на НЗОК. Останалите лекарства за онкоболни, трансплантирани и пациенти с други редки болести остават в компетенцията на здравното министерство, защото те ще преминават по клинични пътеки в болниците.

Тези лекарства не може да се използват за домашно лечение. Те ще се заплащат с част от трансферираните 340 млн. лв. Така че няма да има допълнителни обратни прехвърляния на средства от бюджета на здравното министерство към НЗОК.

Какво се случи с резерва на НЗОК от близо 2 млрд. лв.

Предвиденият в бюджета на НЗОК за 2011 г. трансфер от 340 млн. лв. към здравното министерство смесва парите за здравеопазване със средствата за здраве. Управляващите така и не можаха да направят разликата между двете. Това показва, че не разбират къде е разликата между здравни осигуровки и данъци.

Здравното осигуряване включва пакет от медицински услуги и лекарства, които са установени с наредби, чиито цени са определени и са основани и на Националния рамков договор. Парите за здраве покриват всичко останало. Затова говорим, че с тези промени, които се случват за първи път в историята на здравната каса, се връщаме назад във времето. Изглежда, управляващите не могат да разберат, че бюджетът на НЗОК е отделен от републиканския и това е записано в закона за бюджета. Ако искат да правят промени в тази насока, трябваше да започнат първо с този нормативен акт. Така

Хасан Агемов,
член на здравната комисия
в парламента

” Изглежда, управляващите не могат да разберат, че бюджетът на НЗОК е отделен от републиканския и това е записано в закона

този трансфер, освен че е прецедент, се оказва и незаконен.

Всичко започна с предложението за промени в Закона за здравното осигуряване на Мартин Димитров и Ваньо Шарков, а именно всички пари да отиват за здраве. Какво означава това? Тогава аз от трибуната в парламента казах, че с предложението си те помагат на управлява-

щите да прокарат този трансфер. Те после се коригираха, но това не промени намерението на правителството. То явно твърдо е решило да прокара прехвърлянето на 340 млн. лв. Тези пари трябваше да се използват за подобряване на диагностиката и лечението на онкологичните заболявания, както и за финансиране на лекарствата за редки и тежки болести. Сега с прехвърлянето на тези лекарства към НЗОК идеята малко се обезсмисля.

Трябва да е ясно и колко точно са парите, отделени за здравеопазване догодина. Здравният и финансовият министър казват, че те са 3.05 млрд. лв., пък шефката на бюджетната комисия заяви, че парите ще са около 3.2 млрд. лв. Не е ясно кой казва истината. Бих попитал и какво се случи с тези близо 2 млрд. лв. от резерва на НЗОК. Те като че ли изчезнаха яко дим. Поне да им бяхме организирали изплащане с подобаващ тест към републиканския бюджет.

FRANCHISING
EXPO
2010
expo.franchising.bg

Изложение за нов бизнес

Франчайзингът е най-успешният бизнес модел на съвременния свят. Той позволява на всеки да започне веднага собствен бизнес, като ползва доказал се бизнес модел и марка. Франчайзингът превръща малкия бизнес в голям! Без него McDonald's щеше да си остане едно кафе в Сан Бернардино, а KFC - лавка на бензиностанцията в Корбин, Тексас. В момента 41% от всички продажби на гребно в САЩ се реализират от франчайз обекти. Прогнозата е, че през 2035 г. над 50% от всички продукти и услуги в световен мащаб ще се продават чрез франчайзинг. Входът за изложението е безплатен. Регистрирайте се за конференцията "Франчайзинг бизнес" на expo.franchising.bg.

26 -27 НОЕМВРИ, НДК

ГЕНЕРАЛЕН СПОНСОР **SUBWAY**

конференция "Франчайзинг бизнес в България"

ЕК: Трайков обеща промяна в споразумението за "Южен поток"

България настоява за отстъпки за ползването на газопровода от трети страни

Енергийният министър Трайчо Трайков лично се ангажира да изпрати за съгласуване междуправителственото споразумение за "Южен поток" в Европейската комисия. Това се е случило по време на телефонен разговор между Трайков и еврокомисаря по енергетика Гюнтер Йотингер, съобщи за в. "Пари" неговият говорител Мариане Холцнер. Става въпрос за споразумението от 2008 г., в което е записано, че само акционерите (България и Русия) имат право да ползват тръбата. В понеделник Брюксел настоява това да бъде променено, защото противоречи на европейското законодателство.

Неузпратен договор

Споразумението за газопровода "Южен поток" между България и Русия от 2008 г. е било подписано, без да се съгласува с Европейската комисия, въпреки че е поискано от нея. Брюксел вече две години чака да види документа.

Правомощията на ЕК не предвиждат намеса в писането на текстовете, каза Марлене Холцнер. За да бъдат избегнати евентуални неточности по документа обаче, страната ни е трябвало да изпрати предварителния вариант, за да се направят корекции, ако е необходимо. Това обаче не е направено от българското правителство и досега, заяви Холцнер.

По думите на Холцнер комисията е получила уверение лично от министъра на икономиката и енерге-

” В споразумението е записано, че компанията ще се обърне към ЕК, за да получи процентно изключение

Трайчо Трайков, министър на икономиката, енергетиката и туризма

тиката Трайчо Трайков, че промените ще бъдат направени.

Искане за изключение

Междувременно енергийният министър Трайчо Трайков съобщи, че в корпоративното споразумение, подписано от "Българския енергиен холдинг" и "Газпром" в събота, е записано, че въпросът с достъпа до газопровода предстои да се уреди. Съвместната компания ще изпрати запитване до ЕК дали може да запази за акционерите до 70%, а останалите да бъдат свободни за ползване и от други играчи. Според говорителя на ЕК е възможно да бъде направено изключение и определен процент от контрола върху собствеността да се запази за акционерите, но това би станало само ако се отправят запитване. Преди да стане това обаче, трябва да се направят исканите промени в междуправителственото споразумение отпреди 2 години.

На България не е даден краен срок, в който трябва да изпрати промененото споразумение между "Газ-

пром" и "Българския енергиен холдинг". Ако промените не бъдат направени, срещу страната ни ще бъде започната процедура и по случая ще бъде сезиран Европейският съд. "Ако бъде осъдена държавата, ще трябва да плащате глоби за всеки ден, в който европейското законодателство не е спазвано", обясни Холцнер.

Министерството на външните работи съобщи, че руската страна е информирана за налагащите се промени. Преговори по въпроса ще започнат скоро, но от Външно отказаха да уточнят кога. След като промените по междуправителствения договор бъдат направени, те трябва да бъдат ратифицирани в Народното събрание.

Либерализирана... почти

Междуправителственият договор от 2008 г. няма да попречи на изпълнението на проекта, след като тръбата оперира по европейски правила, смята Трайчо Трайков. Според него евентуален проблем може да възникне при конфликтна ситуация, когато всяка от страните, участващи в проекта, може да поиска 100% от тръбата, като се позове на междуправителственото споразумение. Това по думите му може да стане само с малка промяна - там, където се говори, че в случай на конфликт предимство се дава на международното право, да се допише "включително и това на ЕС".

Елина Пулчева

► Споразумението между България и Русия за "Южен поток" трябва да бъде изцяло съобразено с европейското законодателство. Все пак има вариант за запазване на определен процент от контрола върху тръбите, но дали това ще се случи, зависи от ЕК

► Ангажиментът за изглаждане на проблемите по "Южен поток" е бил направен по време на телефонен разговор между Трайчо Трайков и европейския комисар по енергетика Гюнтер Йотингер

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

С 5 месеца закъснение HSBC е консултант по АЕЦ "Белене"

► Британската банка HSBC ще бъде консултант на проекта за втората атомна централа АЕЦ "Белене", заяви енергийният министър Трайчо Трайков. Той обаче отказа да съобщи подробности по договора с HSBC, включително и цената.

► Процедурата беше обявена още през февруари и кандидатите за консултант бяха шест компании. Изборът обаче значително се забави - първоначално се очакваше

това да стане през юни, после срокът беше в края на август, а в крайна сметка процедурата отне повече от осем месеца.

► Консултантът трябва да направи икономически анализ и финансов проект на централата, или както каза през юни Трайков, "да отговори на три въпроса - колко пари ще струва централата, за колко години ще се изплати и на кого ще продаваме електрически ток". Финансов проект е необходим и за привличането на стратегическия инвеститор. Предшният - RWE - се отказа от АЕЦ "Белене" именно защото не одобряваше предложението модел на финансиране.

► Според досегашните изказвания изготвянето на оценките от консултанта ще отнеме поне година. В същото време при посещението на руския премиер Владимир Путин преди три дни в София той обяви, че руската страна е готова да осъществи АЕЦ "Белене" при "максимално благоприятен режим" за България, като отново намекна, че Русия е готова да предложи кредит. Освен това техническият проект щял да бъде готов до месец и половина. София и Москва обаче имат разногласия по цената на проекта, като България настоява тя да бъде под 5 млрд. EUR.

Делата срещу длъжници са с 20% повече и за по-големи суми

Частните съдебни изпълнители искат електронен достъп до държавните институции

С 20% са нараснали делата срещу длъжници тази година. Само за първите шест месеца са открити 65 000 производства при 110 000 за цялата 2009 г., отчетоха от Камарата на частните съдебни изпълнители. Според нейния председател Георги Дичев през последните месеци се наблюдава ясно изразена тенденция да се водят повече изпълнителни дела за по-големи единични суми. Прогнозата на камарата е до края на годината ръстът на производствата да се запази и дори да нарасне.

Бизнес в затруднение

Статистиката на частните съдебни изпълнители сочи най-отчетлив ръст на исковите от търговски дружества. Само през първите шест месеца те са достигнали 23 000 при 28 000 за цялата минала година. Според Георги Дичев това е добър знак, тъй като показва по-голяма активност на бизнеса да си търси вземанията. В същото време обаче сред длъжниците има и много фирми, като най-засегнати са строителството, транспортът и свързаните с тях сектори. Нараства и броят на случаите, при които изпълнителните дела завършват с публични продажби на имущество. За първата половина на тази година те са 2188 при общо 2516 за 2009 г. Сред продаваните по този начин имоти преобладават жилищата, но напоследък не са рядкост и големи бизнес активи - шоурумове, фабрики, парцели, офис сгради, хотели. Сред интересните обяви

на сайта на частните съдебни изпълнители бяха търговете за комплексите „Сейнт Джон парк“ и „Сейнт Джон хил“ в Банско, свързани със скандалите около бившия директор на софийската „Топлофикация“ Валентин Димитров. Наскоро за публична продажба бяха обявени и имоти на плодвийския градски транспорт. В резултат от продажби на имущество и други мерки за реализация на вземания през миналата година частните съдебни изпълнители са събрали 365 млн. лв., а само през първото шестмесечие на тази - 260 млн. лв., отчетоха от камарата.

Неравнопоставеност

Дейността на частните съдебни изпълнители обаче ще бъде значително затруднена с въвеждането на държавни и местни такси за всички документи с информация за длъжниците, посочи Георги Дичев. Заплащането е заложено в промени в Закона за частните съдебни изпълнители, които вече минаха на първо четене в парламента. Така за всеки документ, който дава информация за имущественото състояние на даден длъжник - от НАП, общините, КАТ, Агенцията по вписванията, взискателят ще трябва да представи квитанция за платена такса. „По този начин проучването на длъжниците, което сега отнема 2-3 седмици, ще се проточи с месеци. А това е достатъчно време фирма или лице да укрие или разпродаде имуществото си“, посочи Георги Дичев.

Той определи като неравнопоставеност с колегите им на държавна служба факта, че те няма да бъдат задължени да плащат въпросните такси. Като компромис от камарата

► Георги Дичев настоява за равнопоставеност между държавните и частните съдебни изпълнители

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

предлагат с промени в ГПК при завеждане на всяко изпълнително дело да се внася еднократна такса, която да покрива тези разности. Тя ще се заплаща от взискателя наведнъж, но ще е за сметка на длъжника, уточни Георги Дичев. В този случай обаче таксата ще важи и при производствата, които се водят от държавните съдебни изпълнители.

Според Елица Христова от ръководството на КЧСИ, ако таксите за клиентите на частните съдебни изпълнители останат в сегашния си вид, ще се отнемат основните предимства на частното съдебно производство - бързината и ефективността.

„С въвеждането на такси за проучването на длъжниците, което сега отнема 2-3 седмици, ще се проточи с месеци

Георги Дичев, председател на Камарата на частните съдебни изпълнители

„Нашето предимство пред държавните съдебни изпълнители е, че клиентите могат да ни упълномощат от тяхно име да проучим имуществото на длъжника. Съответно ние работим с подобрени от

нас екипи, докато държавните съдебни изпълнители разчитат на служители на съда, които не са им пряко подчинени, и работата често се бави“, обясни Елица Христова. Като илюстрация на думите си тя посочи редица случаи, в които даден документ се води за връчен на длъжника, а впоследствие той научава от съдебния изпълнител за заведеното срещу него дело.

Достъп

От камарата настояха и за електронен достъп до редица държавни институции, като например НАП, което сериозно ще облекчи дейността им. От агенцията за

приходите се вади едно от най-важните удостоверения - за наличието или липсата на задължения към бюджета, без което никое производство срещу длъжник не може да продължи. Към момента електронен достъп съдебните изпълнители имат само до регистрите на ГРАО, отчасти до системата на Имотния регистър - ИКАР, както и до Търговския регистър. В същото време в други европейски страни, като Чехия, информацията за даден длъжник може да се събере за броени минути през интернет, което значително облекчава събирането на вземания.

Рагостина Маркова

Депутатите приеха на първо четене спорните промени за автомобилните превози

Дори депутати от традиционния партньор на ГЕРБ - „Атака“, не подкрепиха законопроекта

Депутатите приеха на първо четене спорния закон за автомобилните превози, които ограничават достъпа до малките населени места. Според промените в републиканския транспортен план ще влизат само директни линии между градове с над 30 хил. жители. Това означава, че директните автобусни линии ще са само между големите градове, а ако човек иска да пътува между малък и

голям град, това ще се случва с прекачване.

Централизация

Освен това конкурсите за превозвачи ще се правят от транспортното министерство, а не както досега от общините, което предизвика критики, че се прави централизация. Като цяло според повечето фирми в бранша промените ще облагодетелстват големите превозвачи. Малките автобусни фирми многократно алармират, че това ще доведе до фалити.

Спорове

Законопроектът беше приет основно с гласовете на ГЕРБ, опозицията и Синята коалиция гласуваха

против, а петима депутати от „Атака“ учудващо се въздържаха. Иван Иванов от ДСБ обвини депутатите от управляващата партия, че допускат едрите превозвачи да си налагат мнението над тях.

БСП настоя транспортният министър Александър Цветков да защити пред тях предложените промени. Той обаче не го направи пред депутатите, а пред журналистите, на които обясни, че законът е „съвършен“. Той повтори тезата си, че промените целят да ударят сивия сектор при превозвачите и няма да попречат на едни или други превозвачи, а ще доведат до реална конкуренция.

Филипа Рагионова

Старт Бургас получава 109 млн. лв. за градски транспорт

► Безвъзмездна помощ от 109.5 млн. лв. ще получи община Бургас за подготвяне на градския си транспорт, съобщиха от Министерството на регионалното развитие и благоустройството. Проектът се финансира по Оперативна програма „Регионално развитие“, а община Бургас е първият голям бенефициент по схемата за създаване на система за интегриран градски транс-

порт. Документацията по него ще бъде изпратена за одобрение на Европейската комисия.

► Безвъзмездната финансова помощ представлява 83.5% от стойността на проекта. Тя се осигурява по линия на Европейския фонд за регионално развитие и националния бюджет. Общата стойност на проекта е 131.18 млн. лв., от които 21.66 млн. лв. ще са собствен принос на общината.

► Средствата ще бъдат изразходвани за модернизация на обществен транспорт, като се планира обновяване на превозните средства, на спирките и на базите за поддръжка.

Планирано е въвеждане на нова, оптимизирана автобусна маршрутна мрежа, както и на система за бърз автобусен транспорт. Ще бъдат изградени велоалеи и пешеходни надлези.

► Със средства по проекта ще се въведе и електронна билетна система, както и система за информирани на пътниците в реално време по спирките и в автобусите. Ще бъде изграден и център за контрол върху трафика и обществен транспорт, който ще контролира и светофарите с приоритет за автобусите на градския транспорт.

Бизнесът поиска реформи, правителството обеща

Образователната, пенсионната и здравната реформа ще са на фокус в бъдеще, категорични са българските министри

Необходимостта от реформи във всички сфери беше посланието, което представителите на бизнеса отправиха при срещата си с правителството във вторник. Отговорът на премиера Бойко Борисов обаче беше, че времето не е подходящо за такива. Тезата му не е нова и той отново използва метафората с ремонта, за да обясни защо смята така. "Ремонт на покрива се прави не когато вали. Когато в условията на криза ти тече и нямаш пари, какъв ремонт ще правиш? Ще смениш една-две керемидки, а ние искаме да сменим целия

покрив", обясни Борисов. Министрите обаче говореха за вече стартирала "реформи". "Лично аз подкрепям пенсионната, образователната и административната", каза Дянков. Според него пенсионната реформа е "един от най-големите успехи на това правителство", защото е дългосрочна, има ясна посока и определени стъпки, свързани с нея. Според Трайков рецептата за икономически растеж включва стимулиране на развитието на "нови технологии, зелени технологии и науки за човека и здравето".

Представителите на правителството акцентираха при всяка възможност на това колко тежко им е било, когато са поели управлението на държавата, и това, че вече са направени първите стъпки на реформите.

Препоръки

Еврокомисарят Кристалина Георгиева препоръчва управляващите да следват примера на страните, които се справят успешно с кризата. "Това е, като да шофираш в мъгла. И какво правим тогава - залепяме се за фаровете на автомобила пред нас и се молим той да

кара в правилната посока", обясни Георгиева. Според нея "колата", която трябва да следва страната ни, е тази на Швеция. Добри варианти са също Латвия и Словакия.

"Швеция има високи данъци и социален модел, който би трябвало да я погребне и въпреки че през 2009 г. преживя най-тежката рецесия от 40 години насам, там успяха да обърнат нещата и догодина дори очакват растеж от 4.5%", коментира Георгиева. Шведското правителство решава, че повишаването на заетостта е предпоставка

► Световната криза е като шофиране в мъгла и е добре, от нея, каза еврокомисарят Кристалина Георгиева по ството

за устойчиво развитие, и предприема редица мерки в тази насока. Провежда се например данъчна реформа, която да накара хората да предпочитат да работят, а не да се пенсионират, намаляват се социалните вноски за работодателите и т.н. Освен това се намаляват и корпоративният данък и данък "лукс". "В резултат на предприетите реформи в Швеция заетостта е повишена, намалени са публичните разходи и правителството дори беше преизбрано", коментира Георгиева. Като положителен пример тя отвори и Латвия

заради добрата ѝ фискална политика, както и Словакия за предприетите действия - комбинация между добра фискална и структурна политика за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.

"Швеция има какво да се поучи от нас. Ние имаме най-добрата данъчна политика в ЕС", контрира изказването на Георгиева вицепремиерът и финансов министър Симеон Дянков.

Quo vadis

"Ако приемем, че сме се залепили за колата отпред, второто нещо, което трябва

България премина през кризата сравнително успешно

За България може да се каже, че относително успешно премина през кризата. От фискална гледна точка минахме със сравнителна стабилност, а с приемането на бюджет 2011 тя ще се увеличи. Всичко това обаче трябва да се обвърже със структурни реформи.

Три са реформите, които аз лично подкрепям - пенсионната, образователната и административната. За

Симеон Дянков,
вицепремиер и министър на
финансите

последните 10 години нищо не се е случило по отношение на пенсионната реформа. Па-

„Пенсионната реформа е един от най-големите успехи на това правителство“

кетът от мерки, който приехме преди 2-3 седмици, дава визия за 25 години напред. Пенсионната реформа е един от най-големите успехи на това правителство, защото е дългосрочна, имаме ясна посока и определени стъпки, свързани с нея.

Образователната реформа също е важна. За първи път вече има начало на рейтингова система, макар че идеята е от 1996-1997

г. България може да направи много и по отношение на административната реформа. За периода 2001-2009 г. броят на служителите в централната администрация, включително органите за национална сигурност, се е повишил с 40 хил. - от 95 хил. до 135 хил. души. Вече са направени първите стъпки за административна реформа и само за последната година служителите са намалели с над 14 хил. души.

Важни са и места с добавена

Трайчо Трайков,
министър на икономиката,
енергетиката и туризма

„Новите технологии, екотехнологии и науките за човека и здравето са трите основни насоки за развитие на икономиката“

Сериозният дебат за бъдещето на България започва сега. През последните години се повтаряха мантрите земеделие, туризъм и компютри. Въпросът е какво земеделие, какъв

НАЦИОНАЛЕН ТЕЛЕФОН ЗА ЗАЯВИ
0 7001 7001
НА ЕДИНАТА НА ЕДИН ПЪТОВИ ПОЛОВОР

6000 НАСЕЛЕНИ МЕСТА
ВСИЧКИ КУРИЕРСКИ УСЛУГИ
ДО ВСЯКА ТОЧКА НА БЪЛГАРИЯ

НА ЕДНАКВО
НИСКА ЦЕНА

SPEEDY
EXPRESS DELIVERY SERVICES
РЕЧЕНБ. СТОПЕНБ.

Има дефицит на реформи

Основните притеснения на бизнеса отпреди една година вече не съществуват. Забравихме за отвлеченията на близки и колеги, започната беше борба срещу корупцията и сивата икономика. И това е основно постижение на премиера Бойко Борисов, на вътрешния министър Цветан Цветанов и цялото правителство. Финансовата стабилност на България вече не е мечта, Симеон Дянков положи усилия за ограни-

Огнян Донеб,
изл. директор на "Софарма" и
прегледател на КРИБ

чаване на държавните разходи и се опита да увеличи приходите. Всичко това, без да прибегне до най-лесния начин - увеличаването

на данъците. Има развитие и на инфраструктурните проекти и усвояването на еврофондовете. Не всичко обаче е положително.

Има дефицит на реформи. Очаквам в бъдеще да се рестартира диалогът между политиките и реалния бизнес. Очаквам финансова стабилност, предвидимост, ясно отношение към сивата икономика и реформа на публичния сектор.

ако България следва "колата" на Швеция, за да излезе време на годишната среща между бизнеса и правител-

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

да направим, е всички коледа да се въртят едновременно, в една посока и с една и съща скорост", продължи сравнението си Георгиева. Това означава, че трябва да имаме фискална дисциплина и структурни реформи, каза еврокомисарят. Тя откри три направления, в които България трябва да се развива. На първо място е административната реформа, която да гарантира по-добро качество на обслужването. Според нея трябва да се подобри и продуктивността на икономиката, т.е. да се инвестира в областите с най-голям по-

тенциал на растеж. По думите ѝ е важно да се приеме и една трета стъпка - инвестиции в човешкия потенциал. Реформата в образованието трябва да бъде решителна, каза Георгиева. Според нея именно там е най-големият проблем за България. "Повече от 10 години говорим за реформа в образованието, но тя все още не е станала, което е много тревожно", обясни еврокомисарят. Освен това трябва да се продължава и с реформите в здравеопазването и пенсионната система.

Дарина Черкезова

Синдикатите с нова офанзива за по-висока минимална работна заплата

Икономисти препоръчват по-гъвкав Кодекс на труда

Синдикатите предприеха нова офанзива за вдигане на минималната работна заплата от догодина в момент, когато бюджетът за 2011 г. се обсъжда между първо и второ четене в парламента. КНСБ съобщи, че правителството неточно е изчислило линията на бедност за следващата година и е заблудило участниците в съвета за тристранно сътрудничество с представените данни.

Сметки

Ако се спазва точно методиката, линията на бедност догодина не трябва да е 211, а 250 лв., показват изчисленията на синдиката. "Очевидно правителството си затвори очите, защото една по-висока линия на бедност, каквато е реалната, би била неудобна, тъй като веднага трябва да се повиши минималната работна заплата", обясни Любен Томев от КНСБ.

В търсене на лоби

Увеличението на минималната работна заплата от сегашните 240 на 270 лв. бе предложено от министъра на труда и социалната политика Тотю Младенов в синхрон с настояванията на синдикатите. Първоначално финансовият министър Симеон Дянков отхвърли тази възможност като неподходяща във време на криза и внесе в парламента бюджет 2011 г., запазвайки сегашното ниво на минималното месечно

възнаграждение от 240 лв.

Очаква се минималната работна заплата да бъде един от най-обсъжданите параметри на бюджета при второто му четене, при което синдикатите да търсят лоби сред депутатите на ГЕРБ.

Твърдо против

В същото време Институтът за пазарна политика отново препоръча минималната работна заплата и минималните осигурителни прагове да бъдат премахнати, защото са пречка в България да има

повече заетост и по-високи доходи. Заплащането трябва да се остави в полето на договорянето между работник и работодател, вместо да се администрира от държавата, казва Петър Ганев от ИПИ.

Според него вдигането на минималното месечно възнаграждение ще увеличи още повече безработицата, която у нас по данни на Евростат е над 10%, докато Агенцията по заетостта отчита нива под 9%. Броят на наетите след края на лятото започва да пада и

това ще продължи до края на годината, предупреди икономистите. Те препоръчват управляващите да намалят регулациите за наемане и освобождаване на работна ръка и да напишат нов Кодекс на труда. В България трябва да се въведе по-либерален режим за извънредния и нощния труд, задължителната седмична почивка, както и да се разширят възможностите за срочни трудови договори, препоръчаха още от ИПИ.

Мила Кисьова

Представяне на България в сравнение с първенците в ЕС

ИКОНОМИЧЕСКА СВОБОДА (ФРЕЙЗЪР)

Представяне на България спрямо първенца

БЪЛГАРИЯ
44.4%

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

ПРАВЕНЕ НА БИЗНЕС

БЪЛГАРИЯ
40%

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

ГОТОВНОСТ ЗА Е-ПРАВИТЕЛСТВО

БЪЛГАРИЯ
7.4%

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ

БЪЛГАРИЯ
4%

ШВЕЦИЯ

ПРАВО НА СОБСТВЕНОСТ

БЪЛГАРИЯ
0%

ФИНЛАНДИЯ

Източник: ИПИ

работните ниска стойност

туризъм и какво точно от новите технологии. Ние предлагаме трите основни насоки да са новите технологии, еко-технологии и науките за човека и здравето.

Правителството трябва да създаде обстановка за изпълнението на три условия - осигуряване на капитал за инвестиции, стимулиране на иновациите, така че тези инвестиции да постигнат мултиплициращ ефект и повишаване на квалификацията или инвестиции в образованието.

Освен за развитието на иновациите и високите технологии, които са източник на висока добавена стойност, трябва да се погрижим и за създаването на работни места с ниска добавена стойност като например в сферата на строителството, инфраструктурата и "бели" работни места.

Пари

Deloitte. **CSR**

КОНКУРС

СОЦИАЛНО ОТГОВОРНА КОМПАНИЯ НА ГОДИНАТА

КАТЕГОРИИ

- СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ КЪМ СЛУЖИТЕЛИТЕ
- СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ КЪМ ОКОЛНАТА СРЕДА
- ЕТИЧНОСТ И ОТГОВОРНОСТ КЪМ ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ
- УЧАСТИЕ В ПРОЕКТИ С ДЪЛГОСРОЧЕН ОБЩЕСТВЕНОПОЛЕЗЕН ЕФЕКТ
- БЛАГОТВОРИТЕЛНОСТ

ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРСА,
МОЛЯ ПОСЕТЕТЕ
EVENTS.PARI.BG

ЗА ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ ТЕЛ. 02/4395848, 4395 850 . NORA.KALIONSKA@PARI.BG

СЪСЪДЕЙСТВИЕТО НА:

Postbank

Член на Eurobank EFG Груп

Ромпой предупреди, че дълговата криза заплашва бъдещето на ЕС

Страните от еврозоната се притесняват, че проблемите на Ирландия може да засегнат и други държави

Европейският съюз няма да оцелее, ако не се преодолее дълговата криза в някои страни от еврозоната, предупреди председателят на ЕС Херман ван Ромпой. "Ако еврото се провали, същото ще сполети и ЕС", заяви Ромпой часове преди започналата снощи среща на финансовите министри от еврозоната. По думите му проблемът може да се разреши с общите усилия на всички. За същата опасност за Евросъюза преди ден предупреди и германският канцлер Ангела Меркел.

Дълговата криза в Ирландия се очакваше да бъде във фокуса на дискусиите на срещата на ЕКОФИН. Въпреки че Дъблин отрича, че има нужда от спасително финансиране, Европейската централна банка (ЕЦБ) и страните от еврозоната настояват, че правителството трябва да поиска помощ, за да се избегне разпространението на кризата и към други държави.

Несигурност

Ирландското правителство настоява, че разполага с необходимите средства до средата на 2011 г. Преди ден обаче финансовият министър Брайън Ленихан намекна, че Дъблин може да помолит за помощно финансиране за банковия сек-

Фондове Варианти за финансиране

► Няколко са вариантите финансово затруднените държави в Европа да получат съдействие.

► Те може да поискат финансиране от Европейския фонд за финансова стабилност, който е в размер на 440 млрд. EUR. Той е създаден да подкрепя страните от еврозоната, които изпитват дългови проблеми.

► Съществува и по-малък фонд - Европейският механизъм за финансова стабилност, който е в размер на 60 млрд. EUR.

► За финансиране страните може да се обърнат и към Международния валутен фонд.

тор. Вицепрезидентът на ЕЦБ Витория Констанцио коментира, че съгласно правилата на фонда средства не може да се отпускат директно на банките, а само на правителството. То от своя страна може да ги предостави на трезорите.

Ирландските банки изпитват сериозни ликвидни проблеми. Те практически нямат достъп до пазарно финансиране и разчитат изцяло на ЕЦБ. По данни на ирландската централна банка заемите им от ЕЦБ само за месец са нараснали

► Ако не спасим еврозоната, няма да спасим и Европейския съюз, предупреди председателят на ЕС Херман ван Ромпой

СНИМКИ BLOOMBERG

от 119 млрд. EUR до 130 млрд. EUR към края на октомври. Това се отразява на заемните разходи и на други държави като Португалия и Испания. Затова финансовият министър на Испания Карлос Оканя вчера настоя Ирландия бързо да вземе решение за дълговата си криза, за да се сложи край на пазарната несигурност.

Тежки условия

За да получи спасително финансиране, Ирландия, подобно на Гърция, ще трябва да се съгласи да из-

пълни редица тежки условия. Според няколко държави Дъблин няма да може да вземе заем за банките си, без да приеме програма за реформи под контрола на ЕС и Международния валутен фонд (МВФ). На Атина например ѝ се наложи да предприеме редица строги мерки за балансиране на бюджета си като намаляване на заплатите на държавните служители и пенсиите, увеличаване на някои данъци и въвеждане на нови. Ирландското правителство, което вече изпълнява не-

популярна антикризисна програма, би искало да избегне приемането на още по-радикални мерки, тъй като и без това разчита на доста малко парламентарно мнозинство, а следващата седмица му предстоят и междинни избори.

Преговори

Въпреки всичко ситуацията може да не остави много място за маневри на Дъблин. Според източници на Bloomberg Ирландия вече води преговори с ЕС и МВФ за евентуален спасителен

пакет, с който да закрепи държавните финанси и да помогне на банките си. "Обсъждаме въпроса с ЕЦБ и МВФ и, разбира се, с ирландците", потвърди и еврокомисарят по икономическите и паричните въпроси Оли Рен. По думите му истинският проблем е в банковия сектор, а не в правителството, но "двете са свързани". Според наблюдатели въпрос на дни е правителството официално да признае, че има нужда от международна помощ.

Излика Филипова

Европейският съюз остана със стар бюджет за догодина

► Председателят на ЕК Жозе Барозу заяви, че "няколко държави" са нанесли удар на всички хора в Европа

Спорът за парите се превърна в битка за надмощие между правителствата и институциите на ЕС

Председателят на Европейската комисия (ЕК) обвини няколко държави, че са "нанесли удар" на Европейския съюз, като са блокирали приемането на бюджета за 2011 г. "Малък брой страни членки не бяха готови да водят преговорите в европейски дух", заяви Жозе Мануел Барозу. Макар че председателят на ЕК не посочи конкретни държави, три са страните, които се обявиха против засилване ролята на Европейския парламент при вземането на решения - Великобритания, Швеция и Холандия. Споровете за това с колко да се увеличи бюджетът за догодина бяха изместени от битка за надмощие между правителствата от ЕС и институциите на Евросъюза.

Лоша услуга

Преговорите по бюджета на ЕС завършиха късно в понеделник вечерта, без да бъде постигнато съгласие между 27-те страни членки и 27-те евродепутати, представляващи всяка от държавите в ЕС. Депутатите склониха да приемат искането на правителствата от ЕС за увеличаване на бюджета само с 2.9% вместо с гласуваните по-рано от тях 6%. В замяна на това обаче парламентът поиска по-голяма роля при определяне на бъдещите бюджети на ЕС. Според депутатите Лисабонският договор им дава равни права с тези на страните членки, но процедурата не е добре уточнена. Европейската комисия, която изготвя бюджета, също искаше средствата догодина да се увеличат с 6%.

Председателят на ЕК коментира, че е крайно разочарован. "Тези, които си мислят, че са спечелили победа над Брюксел, си направиха лоша услуга. Те трябва да знаят, че нанесох удар на хората в цяла Евро-

па и в развиващия се свят", категоричен беше Барозу.

По-голям гебат

Великобритания настояваше бюджетът на ЕС за 2011 г. да бъде замразен, тъй като заради кризата всички европейски правителства са свили разходите си. Миналия месец министър-председателят Дейвид Камерън се съгласи да приеме максимално увеличение от 2.9%.

Европейският бюджет е около 130 млрд. EUR годишно. Според еврокомисаря по бюджета Януш Левандовски около 90% от средствата се използват за насърчване на растежа и заетостта. Провалът на преговорите сега застра-

шава и финансирането на нови проекти като създаването на европейската дипломатическа служба, смята председателят на Европейския парламент Йежи Бузек. Сега ЕК трябва да изготви нов бюджет. Ако той не бъде приет до януари, ЕС ще работи с месечни бюджети, базирани на средствата за 2010 г.

Това обаче, което прави проблема особено деликатен, е, че предстои много по-голям дебат за бюджетната рамка на ЕС за периода 2014-2020 г. Особено разгорещени дискусии се очакват за субсидиите за селското стопанство, както и за Кохезионния фонд за най-бедните европейски региони. □

130

► млрд. EUR е приблизително годишният бюджет на Европейския съюз

2.9

► процента увеличение на бюджета за 2011 г. спрямо тази година беше постигнатото компромисно решение

Решения**АДСИЦ увеличава капитала и разсрочва облигации**

„Пълдин Лайън Груп“ АДСИЦ ще увеличава капитала си двойно в опит да привлече 2.34 млн. лв. от Българската фондова борса. Това

стана ясно от съобщения на фонда за инвестиране в имоти. Дружеството ще издаде 650 000 нови акции, които ще предложи на цена от 3.6 лв. за брой. Компанията обяви и че е получила одобрение от акционерите си да предоговори задълженията си по облигационна емисия.

Според протокола от общото събрание на облигационерите схемата на изплащане на дълга се променя, като плащането ще се осъществи само веднъж при падежа на облигациите на 19 май 2012 г. В предишния си вариант изплащането на лихвите трябваше да става на всеки шест месеца.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

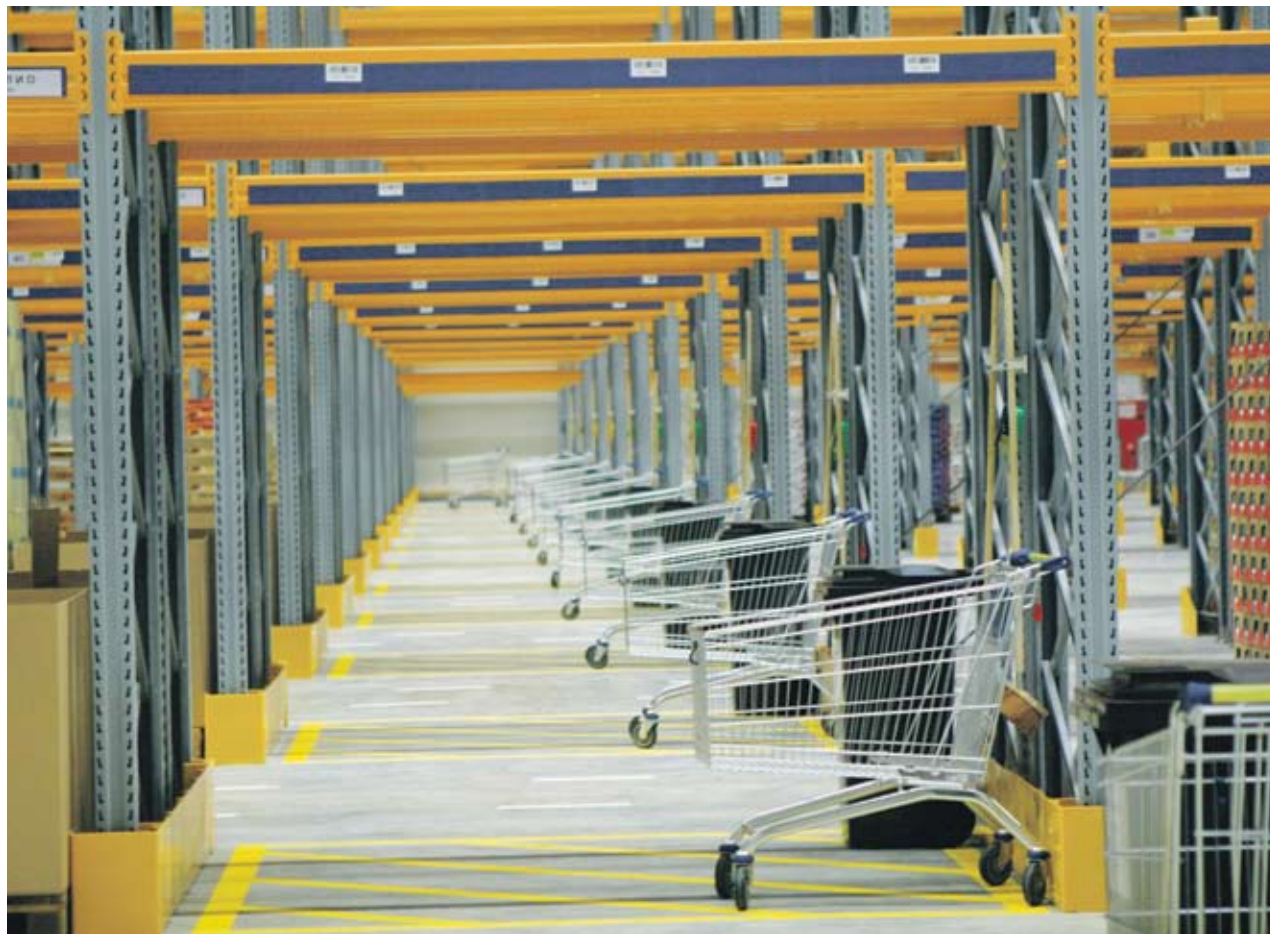
С 50 магазина в страната „Лидл“ ще търси 3% пазарен дял

Компанията е инвестирала досега в България над 300 млн. EUR

До края на февруари през 2011 г. веригата за дискаунт супермаркети „Лидл“ ще има почти 50 магазина в България. 14 магазина ще отворят на 25 ноември. Четири от тях са в София, а останалите ще са в Монтана, Петрич, Пловдив, Пазарджик, Кърджали, Стара Загора, Сливен, Габрово, Ловеч и Варна. „Лидл“ обаче придоби и 24 магазина в България на друг дискаунтър - „Плюс“. „До края на февруари 2011 г., когато приключва германската финансова година, новите магазини на „Лидл“ ще станат 20-25. Във втората вълна на откриване ще са магазини в Русе, Велико Търново, Варна, Русе и Пловдив“, съобщи управителят на „Лидл България“ Милена Драгийска-Денчева. Отварянето на много магазини в един и същ ден било нормална практика за „Лидл“, обясниха от компанията.

Придобиване и последици

Предстои оценка на рентабилността на магазините на „Плюс“. Те ще бъдат ребрандирани през януари. Ще бъдат затворени за кратко, за да не се губят клиенти и компанията да не търпи загуби. Още не е ясно колко ще инвестира „Лидл“ за ребрандирането и ремонт на магазините. Собствените марки, които се продават сега в магазините на „Плюс“, вече са собственост на „Лидл“ и ще се предлагат и занаят. Освен магазините „Лидл“ е придобил и останалата собственост на „Плюс“ - ло-

► Месец и половина преди откриването на първите си магазини у нас компанията започна зареждане на стоки в логистичния си център край с. Равно поле

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

гистичните бази в Сливен и Бургас, както и другите закупени терени.

Служителите на „Плюс“ у нас са почти 750, а общо с новите служители на „Лидл“ стават над 1700. Ръководството на компанията купувач вече се е срещнало с представителите на централата в България на закупената компания и с управителите на магазините. „Нашият екип ще се срещне с всички служите-

ли, които работят в „Плюс“ в България“, обясни Денчева. Тя допълни, че няма да се прави разлика между служителите и че ще се проучат нуждите и представите на всеки един служител за собственото му развитие в „Лидл“. Съкращения сред работещите в „Плюс“ засега не се предвиждали, но ако някой от магазините е губещ и продажбите в него не се стабилизират, той ще трябва да бъде закрит.

Вложенията

Компанията е инвестирала над 300 млн. EUR у нас. Около 100 млн. EUR са платени за покупка на имоти в България. Оборудването за всеки един магазин, което е стандартното за веригата, струва още около 300 000 EUR. Разходите за оборудване и покупката на земята излизат около 1 млн. EUR. Освен че има собствени обекти, „Лидл“ ще има и магазини

под наем - ритейл паркове, като например в „Блек голд“ в София, както и в кв. „Изток“.

Пазарни цели

„Ще гоним постиженията на веригата „Кауфланд“, на която изследователите отрязват почти 3% пазарен дял, което е доста добро постижение за 4 години. Ние ще гоним 3% пазарен дял за 3 години, защото площите на магазините ни са около

1000 кв. м и затова ще сме по-гъвкави в експанзията си“, обяви Денчева. 3% дял не бил малко, като се има предвид, че според изследванията 70-80% от продажбите на хранителни стоки в България се държат от малките квартални магазини.

„Кауфланд“ и „Лидл“ са собственост на „Шварц груп“. „В „Кауфланд“ обаче пазаруват хора, които имат повече време. Там например може да видите около 20 вида кетчуп, а при нас те ще са само 3. Другата разлика между магазините е, че нашите са по-малки - около 1000 кв. м, и клиентите ще пазаруват по-бързо“, каза Денчева.

Конкурентите на пазара

„Всеки ни е конкурент на пазара, но най-големите ни конкуренти са „Пени маркет“, „Билла“, „Кауфланд“ и „Карфур“, призна Милена Драгийска-Денчева. Тя обяви, че магазините „Лидл“ няма да правят компромиси с качеството на предлаганите продукти. „Доставчиците трябва да знаят, че трябва да ни доставят продукти, които са еднакви с мострата и с първото зареждане. Те ще спечелят, ако сме им партньори, защото ние сме коректни и плащаме редовно“, допълни Денчева. Българските марки в супермаркетите ще са около 30% от предлаганите. Не било задължително обаче собствените марки на „Лидл“ да са с най-ниска цена от съответния вид стоки.

Красимира Янева

Продажбите на нови коли са паднали с 35.6%

Търсенето на нови автомобили пада в целия ЕС, рекордьори по ръст на продажбите са Естония и Ирландия

Броят на регистрираните нови автомобили в България е спаднал с една трета от януари до октомври в сравнение със същия период на миналата година, съ-

общава Европейската асоциация на производителите на автомобили (АСЕА). По данни на браншовата организация до октомври в България са били регистрирани 12 698 нови коли в сравнение с 19 723 за първите десет месеца на 2009 г. Това е сигнал, че продажбите на автомобили са паднали с 35.6% за периода от януари до октомври. За изминалите

десет месеца търсенето на нови коли в целия ЕС е спаднало с 5.5%.

Топ 3

След нас най-голям спад на продадените нови автомобили е регистрирала Гърция. Спадът в южната ни съседка е 32%. А на трето място е Унгария с 28.9% спад. Най-много нови коли за десетмесечния период са

били регистрирани в Ирландия, където продажбите се качват с 53.2%.

За десет месеца

Само през октомври всички основни европейски пазари също са претърпели спадове в сравнение с октомври миналата година. В целия Европейски съюз са били регистрирани с 16.6% по-малко автомобили. От

асоциацията дават и сравнение с октомври миналата година, когато пазарът в ЕС е отбелязал ръст от 12.1% в сравнение с 2008 г., когато пък търсенето отново е вървяло надолу с 14.9% в сравнение с октомври 2007 г. Най-голямо свиване за октомври спрямо същия месец миналата година е регистрирано в Испания - 37.6%. В Италия спадът е с

28.8%, във Великобритания - 22.2%, в Германия - 20%, а във Франция - 18.5%. В България през изминалия месец са били регистрирани 1389 автомобила, което представлява спад от 9.3% в сравнение с октомври 2009 г. На обратния полюс е Естония, където пазарът на нови коли е отбелязал ръст от 121.2%.

Пламен Димитров

Близо 2500% ръст на пр

Три софийски компании окупираха челото по повишение на приходите

НАЙ-ДИНАМИЧНО РАЗВИВАЩИТЕ СЕ КОМПАНИИ

► София-град

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Био Пауър АД	София	2462,27%	5417	57
2 Мираж Банско АД	София	2334,48%	6770	738
3 Вилмат Холдинг АД	София	1797,03%	4241	309

► София-област

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Правецгаз 1 АД	Правец	227,91%	939	18
2 Самел - 90 АД	Самоков	220,11%	23422	72
3 Софиягаз ЕАД	Божурище	202,85%	43918	4050

► Област Пловдив

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Радис Груп АД	Пловдив	1757,40%	5817	4986
2 Балканика ЕООД	Пловдив	1399,63%	7544	362
3 Районен Кооперативен Съюз - Пловдив КООП	Пловдив	934,73%	35632	222

► Област Пазарджик

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 ИМС - Форинвест ООД	с. Огняново	257,12%	14792	1874
2 Еко Мес ЕООД	с. Величково	250,51%	18796	1406
3 Явор Импорт - Експорт ЕООД	Пазарджик	229,07%	19668	363

► Област Стара Загора

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Строител ВД ООД	Стара Загора	607,34%	47482	7941
2 Елми ООД	Стара Загора	482,04%	16288	732
3 Рудин - Динев и Желев и Сие СД	Стара Загора	462,39%	26074	7541

► Област Хасково

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Принцес Свиленград ЕАД	Свиленград	347,84%	37845	2317
2 Деливъри Хасково АД	Хасково	253,25%	25396	722
3 Коверг ООД	Харманли	228,30%	5559	258

► Област Смолян

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Р Д Д ЕООД	Смолян	1170,07%	3557	87
2 Орион - Ски АД	Чепеларе	739,73%	8359	8073
3 Акел ООД	Смолян	308,80%	2421	835

► Област Кърджали

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Айнес-Об ООД	Кърджали	606,34%	2007	41
2 Меаца ЕООД	Кърджали	550,65%	2533	667
3 Мариета ООД	Кърджали	312,72%	2827	179

► Област Перник

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Евроквест Енерджи ООД	Перник	184,69%	30361	79
2 Н. Недев ООД	Перник	177,30%	4131	93
3 Еврострой ООД	Перник	170,90%	687	31

► Област Кюстендил

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Серена ЕООД	Кюстендил	303,88%	2352	102
3 Овергаз-запад АД	Кюстендил	292,64%	9145	468
4 Хлебозавод ООД	Кюстендил	261,23%	1779	45

► Област Благоевград

Фирма	Град	Ръст на приходите 2009/2007	Приходи 2009	Финансов резултат 2009
1 Митекс ЕООД	Благоевград	765,00%	47621	250
2 Деливъри Бл АД	Благоевград	571,35%	33944	970
3 Биляна-Трико АД	Петрич	531,99%	4357	315

Данните за приходи и финансов резултат са в хил. лв. Източник: „Актив“ ООД

Софийското дружество „Био Пауър“ АД, което се занимава с възобновяеми енергийни източници, е най-динамично развиващата се компания в Южна България. Това показва класацията „Гепард“ на в. „Пари“ за 100-те най-динамични компании в Благоевград, Кюстендил, София, София-област, Пазарджик, Пловдив, Хасково, Кърджали и Смолян. През 2009 г. дружеството е реализирало 2462.3% ръст на приходите спрямо 2007 г., като в края на миналата година оборотът на компанията достига 5.4 млн. лв. „Нашите алтернативни източници на енергия се търсят от потребителите, защото им помагат да пестят разходи“, обяснява ръста Любомир Тодоров, изпълнителен директор на „Био Пауър“ АД. Той добави, че фокусът на дейността е върху биомаса и фотоволтаици.

Големите

Три софийски компании окупираха челото по голям ръст на приходите. След „Био Пауър“ се нареждат „Мираж Банско“ АД и „Вилмат холдинг“ АД, които отчитат повишение на приходите, съответно 2334.5 и 1797%. Динамично развитие на

5.4

млн. лв. са общите приходи на софийското дружество „Био Пауър“ АД през 2009 г.

компаниите се вижда и при разбивка на класацията по области. В Старозагорска област начело е „Строител ВД“ ООД с повишение от 607.3%, в Пловдив е „Радис Груп“ АД с 1757.4%, в Смолян е РДД ЕООД с 1170.1% по-високи приходи, а в Кюстендил ръстът на „Серена“ ЕООД е 303.9%. „Куражът в условията на криза ни помогна да отчетем големите повишения на приходите“, каза Веселин Драгов, управител на „Строител ВД“ ООД. Според Милена Иванова, помощник-управител на „Серена“ ЕООД, тенденцията на повишение на приходите за дружеството ще продължи и през следващите години, защото хората предпочитат да се хранят здравословно. „Серена“ произвежда сушени плодове и зеленчуци. „В нашите продукти няма никакви допълнителни оцветители, консерванти или захар и клиентите ги избират, което помага и за повишението на приходите“, твърди Милена Иванова. „Правецгаз 1“ АД е с най-силен ръст на приходите в София-област, като оборотът на дружеството нараства с 227.9%. „Наложихме се като доставчик на енергия и хората избраха газа като

► Изпълнителният директор на компания в класацията „Гепард“

алтернатива“, коментира повишението Иван Минева, изпълнителен директор на „Правецгаз 1“ АД.

Побегение

Регион „Юг“ на България е реализирал около 70% от продажбите си през периода

2334

► процента повишение на приходите отчита „Мираж Банско“ АД, което му отрежда второ място в класацията „Гепард“

Наложихме се като добър доставчик на енергия

Ние сме сравнително младо предприятие, което беше учредено като съвместно дружество на община Правец и частната фирма „Топлик - Ко“ ООД, което е на осмо място в област София по динамичност на приходите в класацията „Гепард“. „Правецгаз 1“ беше създадено преди 5 години на територията на община Правец, където има и топлофикация. Пазарът ни подсказа, че хората предпочитат и други алтернативи на отопление. Ние се наложихме като доставчик на енергия без електричество и хората избраха газа като алтернатива. Това доведе до затварянето на топлофикация. И икономическите условия бяха подходящи, когато създавахме компанията,

Иван Минева, изпълнителен директор на „Правецгаз 1“ АД

„Очаквам и през 2010 г. да отчетем добри резултати и да запазим сегашните ръстове на продажбите на газ“

което също ни помогна бързо да се наложим на пазара. Успяхме да изградим мрежата и съоръженията, да реализираме инвестициите си и да завоюваме пазарен дял.

Очаквам и през 2010 г. да отчетем добри резултати и да

запазим, да не кажа да увеличим, сегашните ръстове на продажбите на количеството газ. Това ще се отрази и положително на печалбата, която се очаква да е на добри нива. Пожелаваме си и занапред да вървим така добре.

В момента реализираме проект, който е с европейско финансиране. Той е за разрастване на газовата мрежа в селата на община Правец. Напредъкът по проекта е голям - има подизпълнители, има избрани доставчици на материали и предстои единствено да се открие обществена поръчка за главен изпълнител. Това ни дава основание да смятаме, че ще имаме нови клиенти и ще разширим дейността си. ■

Приходите от вятър

е в класацията на в. „Пари” „Гепард”

„Био Пауър” Любомир Тодоров получава наградата за най-динамично развиваща се компания на в. „Пари”

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

2007-2009 г. и от пазарното поведение на най-динамичните компании в него ще зависят резултатите на цялата ни икономика и през 2010 г., коментираха мениджърите на дружествата. Въпреки кризата тези компании все още не са се научили на

внимателни отношения с контрагентите си. Изнесени данни на конференцията „Гепард” показват, че в Германия 85% от фирмите проучват редовно контрагентите си за задлъжнялост, докато в България това правят едва 52% от компа-

ниите. Младият български бизнес явно все още има накъде да расте, било то откъм приходи, или да се научи да е по-внимателен в променящата се икономическа обстановка.

Атанас Христов
Михаил Ванчев

Завладяхме свободна ниша в кризата

Куражът в условията на криза ни помогна да отчетем големите повишения на приходите. Когато колегите се уплашиха и отдръпваха от пазара и закриват дейността си, ние направихме точно обратното. Продължихме да работим усилено, да вземаме нови поръчки, да инвестираме в покупка на техника, назначавашме нови хора и инвестирахме в обучението и квалификацията им. Нишата, която се освободи след отдръпването на някои фирми, ни позволи да вземем и тези поръчки и това също оказа положително влияние върху приходите ни.

Подобни големи повишения няма да има през тази година, като в края на 2010 г. най-вероятно ще имаме около 5-10% по-високи приходи. През следващата година

Веселин Драгов,
управител
на „Строител ВД” ООД

„Единственото, което ме смущава, са по-малките поръчки и обекти

работата продължава и нямаме намерение да съкращаваме служителите. Единственото, което ме смущава, са по-малките поръчки и обекти.

Всеки ден сключваме нови договори, но за доста по-малко пари. За добрите ни резултати помогна и фактът, че се отдръпнахме от общинските и държавните обществени поръчки. Сега забавените ни плащания са под 1% от изпълнените поръчки. ■

Мнения

Клиентите ни свиват разходите си

Нашата компания се занимава с възобновяеми енергийни източници и това основно помага за големия ръст на приходите, който отчитаме. Тези алтернативни източници на енергия се търсят от потребителите, защото им помагат да пестят разходи. Фокусирали сме се върху биомаса и фотоволтаици.

Дали ще продължим да растем, е малко в сферата на гадаенето, но се

Любомир Тодоров,
изпълнителен директор
на „Био Пауър” АД

„Дали ще продължим да растем, е малко в сферата на гадаенето

надяваме повишенията да продължават. Едва ли ръстът ще е толкова динамичен, но надеждите ни са пазарът да върви нагоре.

Сегашните повишения се дължат на комплексни фактори, като освен фокуса в дейността е важно и доброто управление. Не може да се очаква от всяка нова компания в който да е сегмент да расте като всички останали. ■

Пробихме на нови пазари

За предходните три години нашата компания увеличи собственото си производство на мебели и успя да ги реализира на нови пазари. През 2007 г. например основният ни клиент бяха магазините „Практикер” в Гърция, а през 2008 и 2009 г. стъпихме във Франция и Белгия и сега съотношението на износа вече е 50% за Гър-

Георгия Куцопулу,
управител
на „ИМС - Форинвест” ООД

„Започнахме активно да се занимаваме и с внос на офис мебели

ция и още 50% за Белгия и Франция. Започнахме активно да се занимаваме и с внос на офис мебели, като 70% от тях са от азиатските пазари, а 30% - от ЕС.

През 2010 г. осъществихме 30% ръст на износа и 100% увеличение на собственото производство. Тези темпове ще ги запазим и през 2011 г. ■

Продуктите ни са все по-търсени

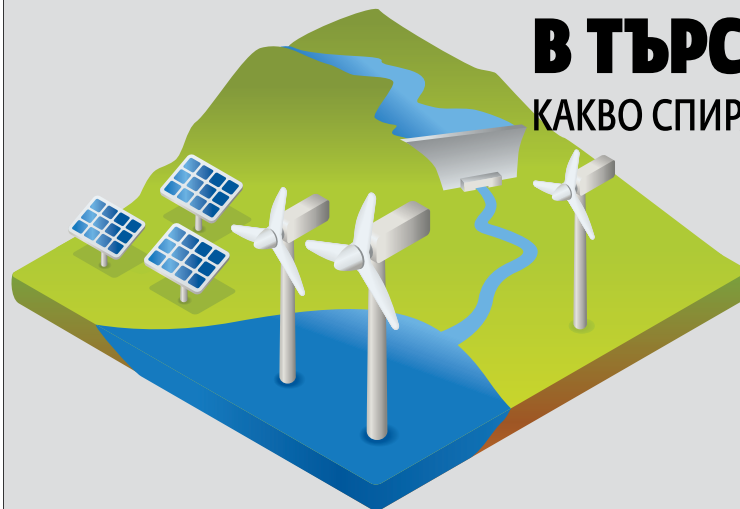
Нашата фирма се занимава с продажбата на сушени плодове и зеленчуци и наблягаме на предлагането на здравословни храни. Хората вече искат да се грижат за здравето си. В нашите продукти няма никакви допълнителни оцветители, консерванти или захар и клиентите ги избират, което помага и за

Милена Иванова,
помощник-управител
на „Серена” ЕООД

„Ръстът ни е тенденция във времето и не се дължи на еднократни големи сделки

повишението на приходите. Ръстът ни е тенденция във времето и не се дължи на еднократни големи сделки. Постоянните ни клиенти се запазват, като привличаме и нови. Очакванията ни са тази тенденция да се запази и дори да се усилва. Хората вече са по-добре информирани и избират качествени и здравословни продукти. ■

Пари

В ТЪРСЕНЕ НА ЕНЕРГИЯ КАКВО СПИРА ВЕИ ПРОЕКТТЕ В БЪЛГАРИЯ

18.11. ГРАНД ХОТЕЛ СОФИЯ

- Актуални промени в законовата рамка на ВЕИ
- Управление на проекти и предизвикателства
- Асоцииране и балансиране интересите на бизнеса - дискусия

Спонсори:

Информация за събитието и програмата: 02/ 4395 855 www.pari.bg events@pari.bg

Фирмите за „бързи“ кредити дават повече, но по-малки суми

Необслужваните заеми при кредитните дружества достигнаха 16%

Над 20% спад в обема отпуснати кредити от дружествата, специализирани в кредитиране, отчита Българската народна банка. Мениджъри на небанкови финансови институции коментираха, че вече има леко раздвижване и интересът към кредитирането се възвръща. Големите компании отчитат ръст в броя на отпуснатите заеми. Това означава, че компанията вече отпускат повече, но по-малки по размер кредити. Повечето големи компании, които оперират на българския пазар, отчитат повишен интерес, както и малко повече отпуснати заеми. Те обаче не коментират точна цифра. А статистиката на централната банка показва, че в края на третото тримесечие небанковите финансови институции са отпуснали кредити за 1.743 млрд. лв.

Очаквана тенгенция

По-сериозно раздвижване на кредитирането ще има чак към средата на следващата година, коментират мениджъри на небанкови компании. Според тях лекото увеличение на интереса сега е толкова малко, че все още не се отчита от статистиката. „Последното тримесечие на годината традиционно е по-силно от който и да е период на годината“, каза Валентин Гълъбов, изпълнителен директор на „Ти Би Ай Кредит“. По думите му смразяването, което е било от началото на кризата, е преминало към леко отпускане. Роля за това играят облекчените условия при кредитирането от небанковите дружества, както и по-бързото отпускане на желаните заеми.

Кой взема най-много „бързи“ кредити

„Бързите“ кредити на до-

макинствата са най-голямата част от портфейла на дружествата, специализирани в кредитиране. Те са 85.8%, или 1.491 млрд. лв. от всички отпуснати кредити. Нефинансовите предприятия са взели 13.3%, а други финансови фирми са изтеглили 0.6% от „бързите“ заеми. Небанковите финансови институции са отпуснали и 0.3% кредити за сектор „Държавно управление“.

Голяма част от отпуснатите заеми за домакинствата са целеви кредити, които се отпускат в търговските вериги за покупка на техника. Те са и по-сигурните, защото хората сега прибегват до покупка само когато са сигурни, че ще могат да я изплащат, обясниха от кредитиращите дружества. Голям дял обаче имат и кешовите заеми. Те са по-рискови, но и най-доходоносни за кредитиращите компании. Заради това все повече компании започват да предлагат този вид финансиране.

Нереговните платци

Делът на лошите кредити в портфейла на дружествата продължава да се увеличава. В края на септември в графа „лоши“ компанията са записали 16% от отпуснатите заеми. Така лошите кредити при „бързите“ вече са в размер на 278.175 млн. лв. Преди година необслужвани бяха 11%, или 242.117 млн. лв. от отпуснатите кредити. Основната причина за това е финансовото състояние на домакинствата, като много от тях имат по-няколко кредита. В тази ситуация те предпочитат да обслужват по-големите си заеми.

Рагослава Димитрова

► Компанията за „бързи“ кредити очакват между 30 и 40% ръст през декември

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Малките компании скоростно отпадат от пазара на взаимни фондове

„Оверон финанс“ е поредното дружество, което остана без лиценза си

Ново българско управляващо дружество падна жертва на кризата на капиталовия пазар. Комисията за финансов надзор отне вчера лиценза на УД „Оверон финанс“ да извършва действия по управлението на взаимни фондове. Отнетото право е по искане на самото дружество. Успоредно с това КФН е отнела издаденото разрешение за

организиране и управление на договорен фонд „Оверон престо“. Това е и единственият фонд, който УД беше организирано. Причината за отнетото разрешение е, че в продължение на една година от получаването му нетната стойност на активите на фонда не е достигнала лимита от 500 000 лв.

Управляващото дружество „Оверон финанс“ получи лиценз в началото на 2008 г., преди кризата на финансовите пазари да навлезе в пиковия си период. През април следващата

112

► хил. лв. е загубата на „Оверон финанс“ за изминалата 2009 г.

година дружеството взе разрешението и за организиране на рисковия си взаимен фонд. Вчерта на телефоните на компанията, посочени на сайта й, не отговаряше никой.

Пътят наголу

„Оверон финанс“ беше уч-

редено с капитал от 300 000 лв., но в две поредни години инкасира загуба. През 2008 г. тя беше 102 хил. лв., а за миналата нови 112 хил. лв. Така собственият капитал на управляващото дружество се свлече в края на 2009 г. до 86 хил. лв.

Основните акционери в управляващото дружество са изпълнителният му директор Атанас Видев и Васил Мирчев, показва последният протокол от ОСА. Още 8 акционери физически лица държат останалите дялове от капитала.

Отпадането на „Оверон

финанс“ от пазара на взаимните фондове е естествено продължение на тенденцията по отсяване на участниците, която започна с началото на финансовата криза.

Угарна вълна

Вече няколко управляващи дружества върнаха лиценза си заради липса на инвестиции в договорните им фондове. По данни на Фонда за компенсирани инвеститорите до 15 октомври 2010 г. с отнети лицензи са „Загора Финанс корп Асет Мениджмънт“ АД, „Евър управление на

активи“ АД, „Булдев Асет Мениджмънт“ АД, „Кепитъл Маркетс Асет Мениджмънт“ АД, „Съединение Асет Мениджмънт“ АД.

Двойно по-голям е броят на взетите лицензи при инвестиционните посредници. Един след друг с разрешението си се разделиха „Бора Инвест“, „КД Секюритиз“, „ДЗИ-Инвест“, „Болкан Секюритиз“, „СИИ Секюритиз“, „София Инвест Брокеридж“, „Булфин Инвест“, „Варненски Инвестиционен посредник (ВИП-7)“ и „Лидер Инвест България“.

Мирослав Иванов

EasyJet започва да плаща дивиденди на акционерите от следващата година

Нискотарифният авиопревозвач отчете 70% ръст на печалбата за последната финансова година

Нискобюджетният авиопревозвач easyJet ще започне да раздава дивиденди на акционерите. Това съобщил главният изпълнителен директор Карълин Макол, след като компанията отчете 70% ръст на печалбата за финансовата 2009-2010 г., която приключи на 30 септември. Освен това втората по големина нискотарифна авиокомпания в Европа ще засили фокуса върху корпоративните клиенти, за да повиши приходите си.

Печалба за акционерите

Чистата печалба на easyJet

достигна 121.3 млн. GBP за 12-те месеца до края на септември спрямо 71.2 млн. GBP година по-рано. Това се равнява на 0.28 GBP на акция спрямо 0.17 GBP преди година. Продажбите са нараснали с 11% до 2.97 млрд. GBP. Компанията, която се появи на пазара преди 15 години, е решила, че вече може да си позволи да разпределя печалбата си между акционерите. EasyJet ще започне да изплаща дивиденди през 2012 г. от печалбата за текущата финансова година, каза Макол.

Бизнес фокус

Авиопревозвачът планира също да предлага билети без фиксирани дати, за да привлече повече бизнес клиенти. В момента тази група пътници представляват 18% от клиентите на компанията. За целта easyJet ще въведе гъвкави

билети, които ще позволят на пътуващите да променят часа на полета до два часа преди излитането на самолета.

Според основателя на компанията Стелиос Хаджийоану стратегията на авиопревозвача трябва да не зависи толкова много от сезонни фактори и от туристическия поток. Прегледът на бизнес плана е показал още, че компанията може да засили присъствието си в превозите на къси разстояния в Европа.

Авиопарк

Авиопревозвачът смята да разшири парка си с 24 машини, с което самолетите му ще станат общо 220 на брой, до септември 2013 г. Това представлява увеличаване на капацитета със 7%. Миналата година компанията реши да не увеличава парка си с повече от 7.5% годишно. Подобна

► Вторият по големина нискобюджетен превозвач в Европа easyJet в бъдеще ще се фокусира и върху бизнес клиентите

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

стъпка беше предприета и от най-големия ниско-тарифен авиопревозвач

в Европа Ryanair заради пренасищането на пазара на евтините полети. Мина-

лия месец Ryanair раздаде за първи път дивиденди на акционерите си. □

GM вдигна цените на акциите си с 14%

Автомобилната компания определи диапазон от 32 до 33 USD на брой

Американският автомобил-гигант General Motors (GM) смята да набере 12 млрд. USD от първичното си публично предлагане на акции, след като увеличи цената на книгата с 14%. Това стана ясно от вчерашното съобщение на компанията.

Диапазон

Общо 365 млн. акции ще бъдат предложени на инвеститорите на цени между 32 и 33 USD за брой. Според запознати, цитирани от Bloomberg, еми-

сията е била презаписана няколко пъти при първоначално обявения ценови диапазон от 26 до 29 USD на акция. Поемателите на емисията също планират да упражнят правото си да закупят 54.8 млн. допълнително акции. Самото предлагане е планирано за днес. GM обяви също, че ще увеличи и обема на предлаганите преференциални акции с 1 млрд. USD до 4 млрд. USD. Емисията включва общо 80 млн. акции серия Б.

Инвестиция

В момента финансовото министерство държи 61% от автомобилния производител заради осигурената финансова помощ по време

на кризата. С операцията компанията се надява да върне част от получените 49.5 млрд. USD от данъкоплатците. Държавата обаче ще излезе на нула от инвестицията си само ако акциите поскъпнат с поне 50% и достигнат цена от около 50 USD на брой, показват изчисления на Bloomberg. GM иска да продаде колкото може повече акции, за да намали дела на държавата. В същото време финансовото министерство предпочита да продаде по-малко акции на по-висока цена, за да възвърне по-лесно инвестицията си, коментират наблюдатели. Като цяло анализаторите смятат IPO-то за изключително успешно засега. □

12

► млрд. USD се надява да набере General Motors от първичното публично предлагане на акции

► С операцията генералният автомобил-производител се надява да върне част от получените от данъкоплатците 49.5 млрд. USD по време на кризата и така да намали дела на държавата, която в момента е собственик на 61% от компанията

СНИМКА BLOOMBERG

Русия подготвя по-висок праг за капитала на банките

Централната банка и финансовото министерство на Русия планират да повишат значително капиталовите изисквания за банките в страната. Увеличаването на задължителния минимален капитал до 250-500 млн. RUB (около 6-12 млн. EUR) ще намали броя на трезорите в Русия с една трета, съобщил в „Коммерсант“, който разполага с документа. Новите правила, които ще бъдат обсъ-

дени в горната камара на парламента на 25 ноември, се планира да влязат в сила от 2015 г.

С промените финансовите власти целят да ограничат появилите се по време на кризата проблеми в системата. Сред тях са лошото управление на риска, използването на счетоводни практики, които изкривяват данните в отчетите, както и възвличането на банките в противозаконна дейност.

От началото на тази година руската централна банка въведе поетапно вдигане на изискуемия капитал. В момента трезорите трябва да разполагат с поне 90 млн. RUB, като сумата ще нарасне до 180 млн. RUB от 2012 г. По данни на централната банка обаче в момента 199 институции не отговарят на изискванията и имат нужда от общо 11.5 млрд. RUB допълнителен капитал. □

Пари

Вестник "Пари" търси:

● Икономически редактор

● Икономически репортер

Ако проявявате интерес, моля, изпратете автобиография и кратко мотивационно писмо (не по-дълго от 1/2 страница).

За контакти job@pari.bg

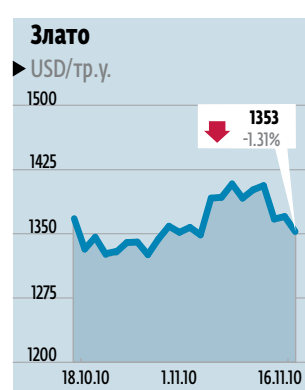

Индекс на деня

3.98

► процента се понижи
китайският индекс Shanghai
Composite и достигна 3032
пункта

” По време на
борсовата
сесия във
вторник измери-
телят загуби 126
пункта от стойност-
та си. Основната
причина за това
продължават да
са спекулациите
около фискалната
политика на Китай

” Цената на
златото
отчете по-
нижение и по време
на вчерашната сесия
в Лондон достиг-
на 1353 USD/тр.у.
Причината за новия
спад е доларът,
който поскъпна за
пореден път спрямо
еврото

Стока на деня

1.54

► процента загуби
петролът на борсата в
Ню Йорк и стигна 83.55
USD/б

” На послед-
ната бор-
сова сесия
нефтът поевтиня
с 1.31 USD заради
слабото търсене.
Притесненията
около дълговата
криза в Европа
продължават да
движат цената
надолу

Тежестта на долара и йената при Специалните права на тираж намалява

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

” От 2005
г. досега
тежестта на долара
е намаляла от 44 до
41.9%

► Международният валутен фонд следва тенденцията на централните банки да увеличават еврорезервите си за сметка на долара

СНИМКА BLOOMBERG

Международният валутен фонд (МВФ) ще пристъпи към ново намаляване тежестта на долара и йената при определянето на стойността на Специалните права на тираж (СПТ). По данни на Bloomberg решението на фонда ще облагодетелства еврото и ще влезе в сила от 1 януари.

Специалните права на тираж са създадени през 1969 г. като допълнение на съществуващите официални валути на страните, членуващи в съюза. От МВФ излязоха с решение, че независимо от промяната на тежестта на различните валути стойността на СПТ ще про-

дължи да се определя от долара, еврото, йената и британския паунд, както е и сега.

През юни най-големият търговец на валута в света швейцарската банка UBS AG обяви, че до края на 2010 г. МВФ може да включи австралийския и канадския долар

в кошницата от валути, формиращи СПТ. След вчерашното решение от UBS излязоха с коментар, че страните износителки на суровини ще бъдат най-разочаровани от невключването на двете валути.

От данните, изнесени вчера, става ясно, че от 2005 г. досега тежестта на долара е намаляла от 44 до 41.9%. Делът на йената също е паднал до 9.4%, след като пет години по-рано той е бил 11%. При еврото ситуацията е коренно различна. За период от пет години делът му в кошницата се е увеличил от 34 до сегашните 37.4%.

Според анализатори дългосрочната тенденция е към намаляване на долара и увеличаване на еврото по отношение резервите на централните банки и ходът на МВФ е в тон с тази тенденция. □

ОБЩИНА ТЪРГОВИЩЕ

ОБЯВЛЕНИЕ

Община Търговище съобщава, че със заповед №303/29.11.2010 г. на Областния управител на област Търговище, обнародвана в ДВ бр.89/12.11.2010, е одобрен План на новообразуваните имоти за кадастрален район 73626.524 - кв.Бряг.

Планът е изложен в ЦАО (център за административно обслужване) - Община Търговище.

Жалби срещу одобрения план могат да се подават от заинтересуваните лица чрез областния управител на област Търговище пред Административен съд - Търговище, в 14 дневен срок от обнародването на заповедта.

Съветът на директорите на "Дружба Стъкларски заводи" АД, гр. София

Съобщава на акционерите на Дружеството, че на 10 ноември 2010 г. стартира процедурата по раздаване на дивиденди, съгласно прието решение на Общото събрание на акционерите от 29 юни 2010 г.

Изплащането на дивидентите ще се извършва чрез "Юробанк И Еф Джи" АД, (предишно наименование „Българска пощенска банка“ АД) и нейните клонове в страната. Акционерите на дружеството могат да получат полагащия им се дивидент всеки работен ден в удобен за тях клон на банката и в рамките на работното време с клиенти.

За удобство на акционерите, "Юробанк И Еф Джи" АД, (предишно наименование „Българска пощенска банка“ АД) и нейните клонове разполагат с надлежните списъци на оправомощените акционери.

Изплащането на дивиденди на акционерите ще бъде извършено в брой срещу представянето на лична карта. На полномощници на акционерите дивиденди ще се изплащат срещу документ за самоличност и изрично писмено полномошно, нотариално заверено.

Дивидентите ще се изплащат до 10 март 2011 г., като след тази дата акционерите, които не са потърсили дивиденди, могат да се обръщат към администрацията на "Дружба Стъкларски заводи" АД, за да получат полагащите им се суми на касата на Дружеството.

SOCIETE GENERALE
ЕКСПРЕСБАНК

SGAM Фонд – подфондове предлагани в България	Валута	Емисионна стойност за дата 16.11.2010 г.				Цена при обратно изкупуване (нетна стойност на активите на единица) за дата 16.11.2010 г.		
		Клас А – до 25000 EUR/USD	Клас А – над 25000 EUR/USD*	Клас В	Клас Р	Клас А	Клас В	Клас Р
SGAM ФОНД "КИТАЙСКИ АКЦИИ"	USD	26,0738	25,9485	4131,4961	413,8141	25,0710	4 090,5902	405,7001
SGAM ФОНД "АКЦИИ ОТ ИЗТОЧНА ЕВРОПА"	EUR	29,2455	29,1049	3111,8867	102,0000	28,12	3081,08	100
SGAM ФОНД "АКЦИИ ЕВРОЗОНА СТОЙНОСТ"	EUR	111,8893	111,3514	1163,6285	84,8164	107,59	1152,11	83,15
SGAM ФОНД "АКЦИИ ГЛОБАЛНА ЕНЕРГИЯ"	USD	18,9509	18,8598	1571,2065	96,9497	18,22	1555,65	95,05
SGAM ФОНД "АКЦИИ ЗЛАТНИ МИНИ"	USD	41,9673	41,7656	4321,3175	111,1457	40,35	4278,53	108,97
SGAM ФОНД "АКЦИИ НА ВОДЕЩИ ЕВРОПЕЙСКИ КОМПАНИИ"	EUR	30,4817	30,3351	950,6701	0,0000	29,31	941,26	0
SGAM ФОНД "ГЛОБАЛНИ АКЦИИ"	USD	31,0071	30,8580	1441,7548	102,0000	29,81	1427,48	100
SGAM ФОНД "АКЦИИ НА ВОДЕЩИ АМЕРИКАНСКИ КОМПАНИИ"	USD	25,3802	25,2581	1366,0755	140,5860	24,4	1352,55	137,83
SGAM ФОНД "ЕВРОПЕЙСКИ ОБЛИГАЦИИ"	EUR	41,8861	41,6818	1482,1809	0,0000	40,86	1474,81	0
SGAM ФОНД "СВЕТОВНИ ОБЛИГАЦИИ"	USD	45,8117	45,5882	1843,6609	0,0000	44,69	1834,49	0
SGAM ФОНД "ПАРИЧЕН ПАЗАР (ШАТСКИ ДОЛАРИ)"	USD	не се предлага	15,9509	1226,9040	не се предлага	15,87	1220,8	не се предлага
SGAM ФОНД "ПАРИЧЕН ПАЗАР (ЕВРО)"	EUR	не се предлага	27,6313	1231,4127	не се предлага	27,49	1225,29	не се предлага
SGAM ФОНД "ИНДИЙСКИ АКЦИИ"		158,5732	157,7997	1657,0029	159,8833	154,71	1648,76	158,3
SGAM ФОНД "АКЦИИ ЛАТИНСКА АМЕРИКА"		131,8891	131,2457	1194,6234	0,0000	128,67	1188,68	0

Обявените цени са в дадената валута и са валидни за поръчки, подадени през преходния работен ден до 11:30 ч. Поръчки, подадени след 11:30 ч. се считат за направени на следващия работен ден. Мин. сума за първоначална инвестиция в SGAM Фонд "Паричен пазар - шатски долари" и SGAM Фонд "Паричен пазар - евро" клас А е 100 000 EUR/USD.

0800 18 888
http://www.sgeb.bg

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ ОБЯВЯВА, ЧЕ ПРОВЕЖДА ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗБОР НА „ПРОЕКТОВ МЕНИДЖЪР“, с който банката да сключи договор за предоставяне на КОНСУЛТАНСКИ УСЛУГИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРОЕКТ „АДМИНИСТРАТИВНА СГРАДА НА БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ АД“, находяща се в гр. София, р-н Средец, ул. „ДЯКОН ИГНАТИЙ“ № 1.

За Проектов мениджър може да кандидатства всяко местно, или чуждестранно юридическо лице, или техни обединения, което притежава лиценз за консултант и лиценз за упражняване на строителен надзор по смисъла на Закона за устройство на територията.

Освен дейността на консултант и строителен надзор, основният договорен ангажимент на Проектовия мениджър ще обхваща всички дейности и комплексни услуги, свързани с цялостното планиране, изпълнение, координация, управление, отчитане, текущ и последващ контрол и надзор над цялостната реализация на Инвестиционния проект.

Някой от по-съществените изисквания към кандидатите е да имат:

1. Приходи от извършване на услуги по управление на инвестиционни проекти, осъществяване на строителен надзор и изготвяне на доклади за оценка на съответствието за последните 3 приключили финансови години (2007 г., 2008 г. и 2009 г.) в размер не по-малък от 3 000 000 лева. Когато участникът е обединение е необходимо всеки участник в обединението да изпълни това условие.
2. Положителен финансов резултат за всяка от последните три приключили финансови години (2007, 2008 и 2009).
3. Да имат сключени не по-малко от 5/пет/ договора за управление на инвестиционни проекти за последните пет приключили финансови години.

Подробното описание на задълженията, и извършваните от него услуги, са посочени в документацията за участие в процедурата за избор. Документацията за участие в процедурата се закупува всеки присъствен ден от 9.00 ч. до 17.00 ч. в „БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ АД, гр. София 1000, ул. „Стефан Караджа“ № 10. Цената на един комплект документация е 1 000 лева без ДДС, платими в брой на касата на „ББР“ АД.

Огледни на сградата, при необходимост, могат да бъдат извършвани всеки работен ден до 02.12.2010 г. включително, от 10 ч. до 16.30 ч., от заинтересованите лица, след предварителна заявка и представен документ за закупена документация.

Депозитът за участие в процедурата е 20 000 /двадесет хиляди/ лева.

Срокът за подаване на оферти с изискуемата документация за участие в процедурата е до 17 ч. на 02.12.2010 г. в деловодството на „БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ АД, гр. София 1000, ул. „Стефан Караджа“ № 10.

Лице за контакти: Петър Пешев
Факс: +359 2 9306 321; тел: +359 2 9306 244; e-mail: peshev.p@bdbank.bg

Липсата на инвестиции в преносната мрежа е една от най-големите бариери във ВЕИ сектора

Утре в „Пари“ организира конференция на тема „В търсене на енергия, или какво спира ВЕИ проектите в България“, която ще се проведе в „Гранд Хотел София“. По този повод потърсихме един от участниците в семинара адвокат Костадин Сирлещов, който да коментира предстоящия нов закон за ВЕИ.

България избра по-добрия модел - да изкупува електроенергията на преференциални цени

► **Господин Сирлещов, до края на годината трябва да бъде приет новият закон за ВЕИ. Кои са основните недостатъци на варианта, който се дискутира в момента?**

- Стана модерно проектите на този закон да бъдат като правило критикувани от страна на инвеститорите. Не съм сигурен, че първият вариант на новия закон, който беше публикуван от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма, заслужава такова отношение. Единственото, за което може би можем да съжаляваме, е, че законът все още не е факт и изискванията на Директива 2009/28 все още не са транспонирани в законодателството ни.

Трябва да се има предвид, че инвестициите във възобновяемите енергийни източници са предимно частни и е трудно да се намери златната среда между частния и обществен интерес. Със задоволство мога да кажа, че проектът на новия закон дава добра основа за инвестиции в рамките на няколко милиарда лева през следващите 2-3 години в страната.

► **Какъв ще бъде ефектът за предприемачите и за държавата, ако текстовете на закона бъдат приети в сегашния им вариант?**

- Предприемачите, както и инвеститорите, които на по-ранен етап поеха риска да развият проекти за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници, ще бъдат определено възнаградени за това си поведение. Банките най-накрая няма да имат основание да бъдат предпазливи към проектите на основата на факта, че в сегашния модел цената на изкупуването на електроенергията не е достатъчно предвидима заради дългия срок на задължителното изкупуване на електроенергията. Държавата ще увеличи дела на възобновяемите си енергийни източници

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

и ще създаде условия за евентуално пренасяне на производството на някои инвеститори у нас, както ще последват преки ползи под формата на данъци, но и доста непреки ползи.

► **Кои са бариерите пред ВЕИ проектите в България?**

- ВЕИ проектите са дългосрочни, 15-25-годишни. Те са и изключително скъпи, развиват се в конкурентна среда с други държави, където инвестициите също се стимулират. Системата, която България избра за стимулиране на инвестициите във ВЕИ, е доказана в световната практика като най-добрата система - на преференциалната тарифа за изкупуване.

Пречките по настоящия закон са свързани с възможностите за значително намаляване на цената на изкупуване през целия период и няма съществено законодателно ограничение на такова потенциално намаляване.

При подобни условия банките приемат най-песимистичните варианти при финансовите си модели и съответно се отдръпват от проектите. Липсата на инвестиции в преносната мрежа е една от най-големите бариери, за които новият закон намира известно по-прагматично разрешение.

► **Проектът на новия закон за ВЕИ дава добра основа за инвестиции в рамките на няколко милиарда лева през следващите 2-3 години в страната**

► **Смятате ли, че има нужда от допълнителни действия на ниво държава, за да се стимулират ВЕИ проектите, или това, което се прави сега със закона и Националния план за развитие на ВЕИ до 2020 г., е достатъчно?**

- Енергийната стратегия на България до 2020 г. следва да бъде приета приоритетно и тя трябва да очертае подкрепата на ниво държава за собствените ни енергийни източници. Новият закон за ВЕИ е много важна стъпка, която ще стимулира проектите и особено тези, които са напреднали и имат финансово обезпечаване. Наличието на силен и независим регулатор, стабилната и предвидима законодателна основа, както и наличието на важни политически документи в цялата си съвкупност представляват действията, които инвеститорите очакват през следващите месеци, за да може в оставащите трудни за икономиката месеци да има отрасъл, който да

подпомага развитието на страната.

► **Има ли нужда изобщо от стимулиране на ВЕИ проектите, като се има предвид, че броят им към момента е значителен?**

- У нас, както и по света се говори по-скоро за това какъв е най-подходящият вариант за стимулиране на производството на енергия от ВЕИ, а не дали следва да има такива стимули. Има много различни гледни точки за това дали броят на проектите е значителен. Ако погледнете статистиката на ДКЕВР за миналата година, ще видите 6 МВ слънчеви централи и 300 МВ инсталирана мощност на вятър. За мен проект има тогава, когато има кой да го финансира до пускането му в експлоатация. Едновременно с това нашето общество не може да си позволи да хаби обществена енергия за развиването на „проекти“, които нямат дори и теоретичен шанс за изграждане. Предвидимостта на инвестициите е елемент, който е разрешен по-добре в проекта за нов закон.

► **Част от новите политики ще бъдат свързани и с насърчаване на енергийната ефективност. Смятате ли, че са достатъчно добри и ще решат проблемите,**

свързани с реализирането на енергийна ефективност на сградите към момента?

- В сферата на енергийната ефективност не всички възможности на закона и на изпълнителната власт се използват пълноценно. Предвиденото в проекта на закона за ВЕИ създаване на единен орган, който да работи в областта на енергийната ефективност и ВЕИ, е много положителна стъпка и изцяло в съответствие с политиката на ЕС. Както при всички други части от изпълнителната власт решаващо ще бъде дали изборът на ръководството на новата структура ще бъде подчинен на обективни критерии, свързани с професионализъм. Енергийната ефективност не е само и единствено свързана със сградите. Като започнем от самото производство на енергията, ще видим, че не се използват достатъчно възможностите на договорите с гарантиран резултат (ЕСКО). През 2007 г. с обратна сила ЕС отне вече предоставени данъчни преференции на няколко стотици големи инвеститори в енергийна ефективност, което беше противоконституционно и наговори бизнеса с негативи по отношение на инвестиции в енергийна ефективност.

Дарина Черкезова

Визитка
Кой е Костадин Сирлещов

► Костадин Сирлещов е партньор в адвокатско дружество „Петкова и Сирлещов“, което работи в съдружие с европейската правна кантора CMS Cameron McKenna.

► Той оглавява отгела за енергетика, проекти и строителство в CMS Cameron McKenna София.

► Експерт е по енергийно и международно право. Работил е за водещи български адвокатски кантори като „Георгиев, Тодоров и Ко“ и „Новел Консулт“.

► От 2002 до 2004 г. оглавява кабинета на енергийния министър Милко Ковачев.

► Сирлещов завършва право в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2000 г. Притежава и диплома от университета в Кеймбридж, Великобритания, по право на ЕС и съвременно английско право (2000 г.).

► Специализирал е в Италия, Великобритания, Австрия и др. Публикува анализи в българската и световната специализирана преса, канен е за лектор на множество конференции във Великобритания, Австрия, Унгария, Румъния, Полша и др.

Предложение

ПИБ пуска нов ипотечен кредит

Първа инвестиционна банка АД вече предлага на клиентите си нов ипотечен кредит "Адаптация" без погасителен план за първите 5 години. Заемът може да се изтегли в EUR или USD и е с максимален срок

на изплащане до 30 години. През първите пет години от трезора дават свобода на клиентите сами да избират каква част от кредита да погасят, като имат възможността да теглят върнатите вече средства. През първите 5 години клиентите могат да погасят част или цялото задължение без такса за предсрочно погасяване. Кредитът включ-

ва безплатна застраховка на имота, служещ за обезпечение. Финансира се до 75% от стойността на недвижимия имот. Вчерашната търговска сесия на фондовата борса донесе 1.81% повишение за книгата на ПИБ до 1.80 лв. за акция. По позицията на банката бяха сключени 20 сделки, в които 8603 лота смениха собственика си.

БАНКИ И ЗАСТРАХОВАНИЕ

Застраховай ми телефона

У нас застраховка за мобилен телефон предлага единствено шведската застрахователна компания Solid

Застраховките на мобилни телефони в България стават все по-популярни, показва допитване на в. "Пари" до посредниците, които предлагат този вид полица. У нас застраховката се продава от почти две години от "Хенди Иншурънс" и веригата за продажба на мобилни апарати и услуги Internity. Нито един български застраховател обаче не е поискал да предлага тази полица и затова "Хенди Иншурънс" е сключил договор с шведската застрахователна компания Solid. Това каза Моника Петрова, директор Застраховане в "Хенди". "Хенди Иншурънс" предлага полицата от декември 2008 г., а Internity от август 2008 г.

Интерес

"Не водим точна статистика колко се повишават продажбите като брой полици и приходи, а като проникване на тази застраховка на пазара", добави Моника Петрова. По думите ѝ в началото на годината около 25% от клиентите са имали такава застраховка, докато през ноември около 35-40% от хората, които са си купили телефон, са го застраховали.

Телефонната полица може да се сключи за апарати, купени не само от "Хенди", но и от големите търговски вериги в България, добави Моника Петрова. "Трябва само веригата да е оторизирана от шведския застраховател, а не телефонът да е купен от заложна къща", обясни Петрова. Според нея скоро ще започнат да се продават и застраховки на лаптопи и фотоапарати, като засега се изчакват офертите на Solid.

Условия

За всеки закупен телефон от оторизирана верига може да се сключи застрахов-

„ Скоро ще започнат да се продават и застраховки на лаптопи и фотоапарати. Засега се изчакват офертите на шведската застрахователна компания Solid

ка до 6 месеца след покупката. Тарифата зависи от цената на апарата.

Първото и най-евтино покритие е за риска от случайно счупване. Вторият вариант е да платите за риска от случайно счупване плюс намокряне, а третата и най-скъпа опция включва грабеж в допълнение към първите две покрития. "Единственото условие да получите нов телефон в случай на грабеж е да имате издадена служебна бележка от полицията", уточни Моника Петрова. Тарифите са за телефони, които струват до 89 лв., между 90 и 169 лв., от 170 до 399 лв. Може да си купите и полица за телефон, който е в интервала 400-900 лв., и за апарат, който струва между 1000 и 2500 лв.

Полицата за най-евтиния телефон, която покрива риска от случайно счупване, е 6.99 лв., а за всички покрития, които се предлагат за най-скъпия апарат, застраховката струва 245.99 лв. Цената зависи от покритието и стойността на апарата. "Най-голям интерес има към застраховането срещу случайно счупване, защото това е най-евтиният вариант", твърди Моника Петрова.

Предимства

"Клиентите харесват тази застраховка, защото при случайно счупване направо подменяме телефона", обясни Моника Петрова. По думите ѝ след това застрахователят е решил да започне да ги ремонтира и ако не успее да направи това в едномесечен срок, клиентът пак получава нов

телефон. "Когато клиентът е получил нов телефон за счупения стар, това е най-голямата реклама", категорична е Моника Петрова.

Според нея при този вид застраховка няма саморучастие на клиента при ремонта на повреден телефон, което е едно от най-големите предимства. "Ако се наложи да заме-

ним телефон, но вече не предлагаме този модел, клиентът може да си избере апарат на същата цена", обясни Моника Петрова. По думите ѝ обаче не може да се доплаща и телефонът трябва да струва до цената, за която е застрахован.

"Честно казано, няма злоупотреби и измами по тази застраховка", ка-

тегорична е Петрова. Тя твърди, че откакто компанията предлага полицата, е имало около 5-6 щети по кражба на мобилен апарат, които дори и да са злонамерени претенции, не е фрапантно.

От компаниите, които предлагат застраховката на мобилен телефон, твърдят, че тази полица наби-

ра популярност, защото облекчените процедури за ремонт или замяна на счупен телефон привличат клиентите.

Посредниците добавят, че липсата на фрапиращи опити за застрахователни измами я прави привлекателна и за застрахователните компании.

Атанас Христов

СНИМКА SHUTTERSTOCK

6.99

лв. е цената на най-ниската полица за мобилен телефон, която покрива риска от счупване

Не само лихвата е определена откриването на депозит

Банките се надпреварват да предлагат авансово теглене на лихвите и гъвкавост

Авансово теглене на лихвата по депозити, промоции при пакетно ползване на банкови услуги и гъвкавост при теглене и донасяне на суми по банкови влогове - това са нещата, на които залагат банките, за да привлекат интереса на клиентите към депозитите.

Рагослава Димитрова
radoslava.dimitrova@pari.bg

5.91% за август. При евровите влогове обаче има повишение от 5.13% през август до 5.2% през септември. Обемът на депозитите на домакинствата се увеличава с 12.6% на годишна база и в края на септември домакинствата имат 25.945 млрд. лв. в банките.

Банкерите обясниха, че депозитните лихви в България са на едни от най-високите нива в сравнение с лихвите в другите европейски страни. Данните на Европейската централна банка (ЕЦБ) го потвърждават. Според информацията от ЕЦБ средно-годишните лихви в другите европейски страни са на нива от 1-2%.

„В настоящия момент няма инвестиционна алтернатива, която да е по-привлекателна от депозитите“, коментира Емил Вучков. А според Любомир Пунчев банките се оказват най-стабилното място и гарантиран пазар за свободните парични средства на гражданите.

Банкерите не се наемат да прогнозираят точно до какви нива ще намалят лихвите. Според Емил Вучков може да се очаква спад при левовите с между 0.5 и 1 процентен пункт, а при евровите - с между 1.5 и 2 процентни пункта. „Ако гражданите очакват привлекателни оферти от банките по ипотечни и потребителски кредити, следва да приемат и да разбират тенденцията към намаляване на лихвените равнища по депозитните продукти“, каза Любомир Пенчев. По думите му силата и икономическото развитие в много голяма степен зависят от способността и потенциала на населението да спестява. Той коментира още, че очаква растежът на депозитите да се запази, дори и да се увеличи.

Притегателна сила

Банкери се обединиха около мнението, че клиентите вече обръщат все по-голямо внимание на цялостните условия по депозитните предложения, а не само на лихвите. „По-скоро при привличането на клиентите трябва да се залага на допълнителна стойност за клиента, която банката може да предложи заедно с депозита“, обясни Емил Вучков, директор „Продуктова и пазарна политика“ в МКБ Юнионбанк. Според Любомир Пунчев, директор „Банкиране на дребно“ в УниКредит Булбанк, най-привлекателна и икономически изгодна за клиентите е

възможността за авансово изплащане на лихвата.

Банкерите обясниха, че за избора да се направи един депозит или не, както и в коя банка, голяма роля играе стабилността на институцията, известяването няколко дни преди изтичането на падежа на депозита и бързото обслужване.

Интерес и лихви

Статистиката на Българската народна банка (БНБ) показва, че през септември средната лихва по левовите депозити на домакинствата е намаляла до 5.79% спрямо

Оферти Най-важните условия за клиентите

- ▶ Авансово получаване на лихвата
- ▶ Гъвкавост при теглене и донасяне
- ▶ Възможност за преференциални условия при пакетни продукти
- ▶ Възможности за ползване на кредит/обвързване срещу депозитните средства
- ▶ Възможност за онлайн банкиране и управляване на депозита
- ▶ Безпроблемно донасяне на допълнителни средства

Кои банки са предложили по-добри условия по депозитите

- ▶ Българо-американска кредитна банка
- ▶ УниКредит Булбанк
- ▶ Райфајзенбанк
- ▶ ПроКредит Банк
- ▶ Пощенска банка
- ▶ Алианс Банк България
- ▶ Банка ДСК
- ▶ Емпорики банк
- ▶ СИБАНК
- ▶ Асет банк
- ▶ Първа инвестиционна банка
- ▶ Societe Generale Експрес-банк
- ▶ Инвестбанк

Блиц Емил Вучков, директор „Продуктова и пазарна политика“ в МКБ Юнионбанк

Фирмите използват депозитните си резерви за изгодни инвестиции

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

Лихвите по депозитите се очаква да паднат средно с около 1%

▶ **Господин Вучков, какви депозитни продукти трябва да предложат банките сега, за да привлечат клиентите?**

- Не мисля, че има значителни възможности за творчество по отношение на депозитните продукти в България, т.е. не очаквам появата на нови депозити, които са различни от предлаганите до момента. По-скоро при привличането на клиентите трябва да се залага

на допълнителна стойност за клиента, която банката може да предложи заедно с депозита.

▶ **На какво залагат банките, когато промоцират депозитните си продукти?**

- От една страна, на качествата на самия продукт (гъвкавост, условия за предсрочно прекратяване, възможност за ползване на средствата от депозита, за донасяне и пр.) и от друга - на допълнителната стойност, която клиентите могат да оценят - бързо и качествено обслужване, стабилност на институцията, известяване няколко дни

преди падежа на депозита, прозрачни условия и др.

▶ **До какви нива може да намалят лихвите по депозитите?**

- Според мен е логично да спаднат с около 0.5-1% в левове и с около 1.5-2% в евро.

▶ **Защо депозитите на фирмите намаляват (в края на септември те са с 0.9% по-малко в сравнение със същия период на миналата година)?**

- Фирмите все още се реструктурират, изчистват текущи задължения, има и някои дружества, които раз-

ширяват дейността си, тоест излизат от кризата. Банковото кредитиране е съсредоточено основно в последната група фирми, тези, които имат възможност за растеж в настоящата ситуация. А и трите типа фирми имат нужда от средства, поради което тези, които нямат възможност за външно финансиране, използват собствените си средства. Има и четвърта група компании, макар и не многобройна, която има натрупани резерви в момента ги използват за изгодни инвестиции, каквито не липсват на пазара - имоти, активи, други закъсали фирми и пр.

Ляща за

при ползването на влога

СНИМКА SHUTTERSTOCK

Избор Защо депозитите нямат алтернатива

▶ Според банкериите сега няма инвестиционна алтернатива, която да е по-привлекателна от депозитите. Емил Вучков посочи четирите основни алтернативи на банковия депозит и изгодата от тях.

▶ „Бели пари за черни дни“ - все още потреблението остава ниско, което е сигнал, че хората са притеснени за бъдещите си доходи. Това е и причината, вместо да харчат, те да спестяват.

▶ Пари „под гюшека“ - Българите станаха модерни и вече не събират пари вкъщи по буркани и гюшеци. Причината е в риска - жилището може да го оберат. Затова те си влагат парите в депозити. Освен това хората имат доверие в банковата система, а всяка лихва, дори и по-малката, е по-добре от нищо.

▶ Инвестиция във фонд (акции) - все още изглежда рисково за повечето граждани, очакваната възвръщаемост е несигурна.

▶ Инвестиция в недвижим имот - макар и да е ясно за почти всички, че цените няма да падат повече, подобна инвестиция вече не е толкова атрактивна както преди кризата, ликвидността е ниска, а очакваната възвръщаемост също е трудно да бъде определена точно.

Не лихвата, а продуктите характеристики са във фокуса

Любомир Пунчев,
директор „Банкиране на гребно“
в УниКредит Булбанк

„Лихвите по
срочните де-
позити не са ниски
и не намаляват

За клиентите най-привлекателни и икономически изгодни са депозитите с авансово изплащане на лихвата - „Тук и сега“! Получавайки лихвата сега, в този момент, стойността като парична маса е една, ако я сравните с тази, която биха получили гражданите след 6 месеца или една година. По-дългите срочности са по-доходоносни и изгодни за гражданите.

Цената на депозитите е определяща при приличането на клиента.

Но все повече във фокуса на депозита са продуктите характеристики - гъвкавостта на продукта, „интересните срочности“, достъп до лихвата по време на действие на депозита, възможности за ползване на кредит/овърдрафт срещу депозирания средства, възможността за онлайн банкиране и управление на депозита, безпроблемното донасяне на допълнителни средства към съществуващ депозит. □

AMICA

AMICA 09 НОЕМВРИ 2010 7 ЛВ.

ПАРИТЕ

ОТКЪДЕ ДА ГИ ВЗЕМАМЕ
И НА КОГО ДА ГИ ДАВАМЕ?

ГРАДСКИ ИСТОРИИ
БАНАЛНИ ВЪПРОСИ
НАУЧЕНО ОТ ЖИВОТА

с с с съдействието на

ALPHA BANK

Депозитните условия са все по-важни

Въпреки че все още при избора на депозитен продукт клиентите се ръководят най-вече от предлаганите лихвени проценти, се наблюдава тенденция на засилване на интереса към допълнителните условия: гъвкавост при теглене и донасяне, възможност за преференциални условия при пакетни програми и др.

Все повече банки залагат на иновативността при избора на продукт за реклама. Това се дължи, от една страна, на факта, че изостреното съревнование за депозити чрез високи лихвени проценти вече затихна, а от друга - и на повишаването

Мартин Богданов,
директор „Депозити и заможни
клиенти“ в Пощенска банка

на финансовата грамотност на клиентите, които все по-често търсят индивидуални решения за специфичните си финансови нужди и цели.

Дали лихвените проценти са наистина ниски, е много относително - да, те са по-ниски от нивата, постигнати в разгара на кризата; в същото време лихвените проценти в други европейски държави са на значително по-ниски нива. □

КАК ОТПИСВАНЕТО НА АКТИВИ ОТ ПЛАН ОКАЗВА ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ДА

Конкретни примери как се променя финансовият резултат след

Прогължение от брой 214

Пример 1

Предприятие придобива през 2010 г. програмни продукти по първоначална оценка 11 900 лв., но поради това, че в края на годината, когато се изготвя годишният финансов отчет, програмните продукти поевтиняват на пазара, например с 4%, е необходимо да се извърши обезценка на същите програмни продукти по реда и при условията, предвидени в СС 36 „Обезценка на активи”

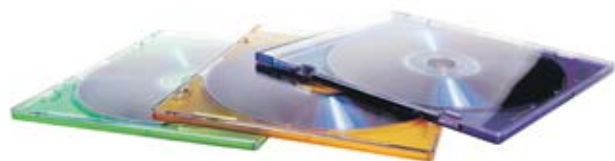
При тази ситуация ще се увеличи счетоводният финансов резултат на предприятието по реда на тази част от разпоредбата на чл. 65 с непризнатите за данъчни цели разходи, отчетени във връзка с обезценката на програмните продукти в размер 476 лв. (11 900 x 4/100), защото по този повод възниква данъчна постоянна разлика с положителен знак.

В този случай сумата на увеличението на счетоводния финансов резултат се посочва на реда на шифър 7030 от годишната декларация за юридически лица за 2010 г.

За същите цели предприятията на ЕТ попълват данните, предвидени в шифър 1028 на приложение № 2 към годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ.

Приложимост на чл. 65

По повод приложимостта на разпоредбата на чл. 65 е добре да се спомене, че данъчната трактовка на ефектите от последващи оценки на данъчните амортизируеми активи не се отнася само до ефектите от последващи оценки на дълготрайните материални и нематериални активи, но и до ефектите от последващи оценки на инвестиционни имоти, само че по отношение на тях е необходимо да се съблюдават специфичните правила и подходи, регламентирани в СС №40 „Инвестиционни имоти”.

Пример 2

Ако се приеме, че предприятието придобива през 2010 г. програмни продукти по първоначална оценка 11 900 лв., но поради това, че в края на годината, когато се изготвя годишният финансов отчет, програмните продукти поскъпват на пазара, например с 3.5%, е необходимо да се извърши преоценка (надоценка) на същите продукти по реда и при условията, предвидени в приложимия СС 38

Намаляване на печалбата

При тази ситуация ще се намали счетоводният финансов резултат по реда на чл. 65 със сумата на непризнатите за данъчни цели счетоводни приходи, отчетени във връзка с надоценката на програмните продукти в размер 416.50 лв. (11 900 x 3.5/100), защото по този повод възниква данъчна постоянна разлика с отрицателен знак.

Сумата, с която се намалява счетоводният финансов резултат по реда на чл. 65, се посочва на реда на съответния шифър 8030 на данъчната декларация за юридически лица за 2010 г.

За същите цели предприятията на ЕТ попълват данните, предвидени в шифър 2023 на приложение № 2 към годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ - Разходи от последващи оценки на активи и пасиви" (ал. 1 от чл. 34 от ЗКПО).

Правило! Разходите от последващи оценки на активи и пасиви не се признават за данъчни цели в годината на счетоводното им отчитане.

От съдържанието на този текст се вижда в най-общ план, че отчитането на счетоводни разходи, произтичащи от последваща оценка (обезценка) на активи и пасиви, е свързано с възникване на намаляема данъчна временна разлика, както и приходите, произтичащи от надоценка на активи или пасиви, е свързано с възникването на облагаема данъчна временна разлика. В тази връзка е необходимо да се вземат под внимание и постановките, залегнали в няколко-

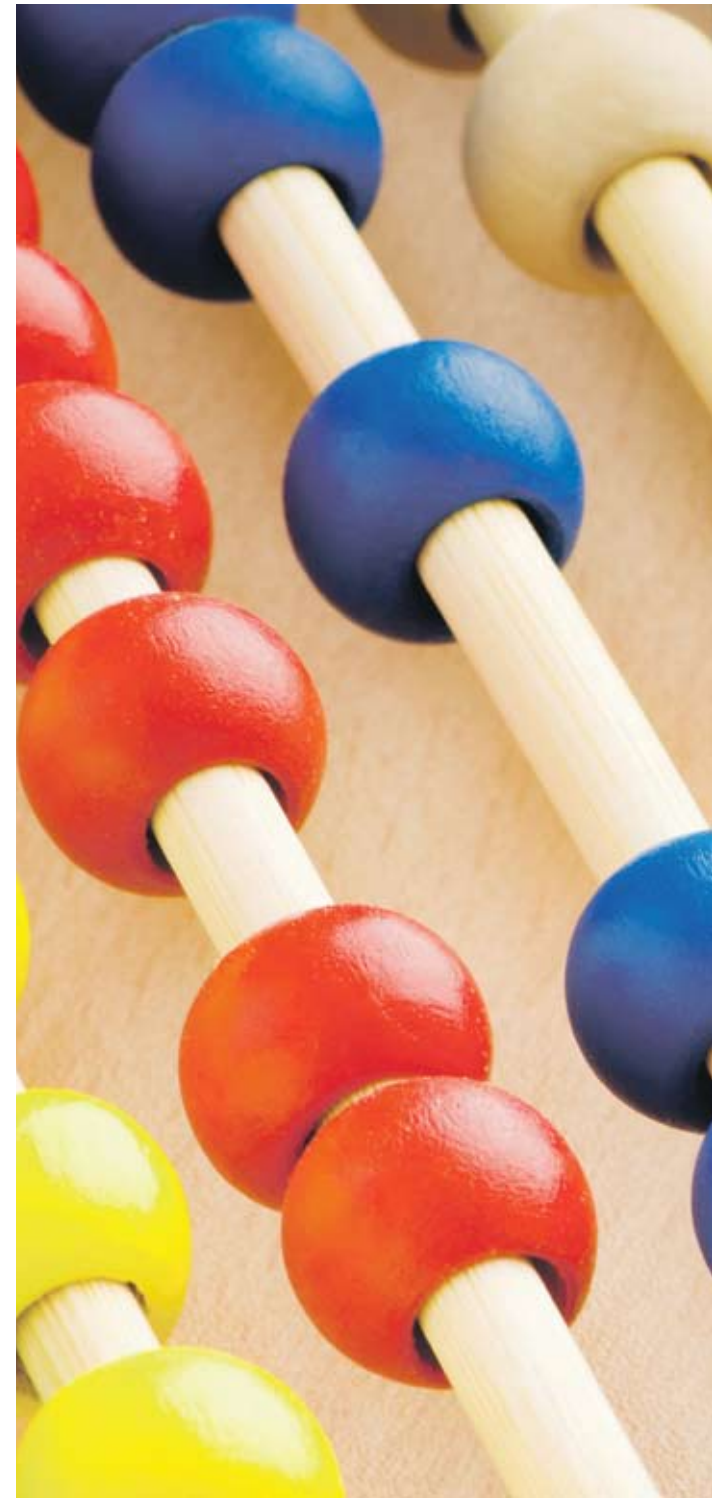
то приложими национални счетоводни стандарти, които определят реда и условията за първоначално признаване и последващи оценки на отделните групи материални и нематериални активи.

А в по-конкретен план за приложимостта на разпоредбата на ал. 1 от чл. 34 е важно да се уточни, че в нейното поле на действие попада данъчната трактовка на ефектите от последващи оценки само на неамортизируеми активи, включително на дълготрайните неамортизируеми активи, дефинирани в СС 4 „Отчитане на амортизацията”, както и дълготрайните неамортизируеми активи в други счетоводни стандарти.

Важно е да се отбележи, че една от особеностите, свързани с приложимостта на чл. 34 от ЗКПО, е свързана с данъчната трактовка на ефектите от последващи оценки на краткосрочните активи, дефинирани в СС 2 „Отчитане на стоково-материалните запаси”.

Кои активи са краткотрайни

В този контекст е важно да се припомни, че според текст от този счетоводен стандарт „Стоково-материални запаси” (СМЗ) са краткотрайни материални активи под формата на: материали, придобити главно чрез покупка и предназначени основно за влягане в производствения процес с цел произвеждане на продукция или услуги (може да бъдат обект и на преки продажби, когато това се прецени от предприятието); продукция, създадена в резултат на производствения процес в предприятието и предназначена за продажба;

стоки, придобити главно чрез покупка и предназначени за продажба; незавършено производство, представляващо съвкупност от разходи, от които се очаква да се произведе продукция; инвестиция в материален запас - материални активи, придобити за инвестиционни цели, а не за ползване.

Методи за оценка на СМЗ

И още нещо, което се съдържа в текстовете на този счетоводен стандарт и което има отношение към приложимостта на разпоредбата на чл. 34, това е, че стоково-материалните запаси: се оценяват по пълната от доставната и нетната реализуема стойност, като разликата се отчита като други текущи разходи за дейността; от-

писват по метода (препоръчителен) на конкретно определената стойност, когато тяхното потребление засяга конкретни партии производства, проекти или клиенти.

В същото време, когато няма условия за прилагане на метода на конкретно определена стойност при отписване на стоково-материалните запаси, се препоръчва да бъде използван един от следните методи: първа входяща - първа изходяща стойност; среднопретеглена стойност. И само когато няма условия за прилагане на препоръчителния метод за отразяване отписването на стоково-материалните запаси, се допуска прилагането на алтернативния метод, който предполага метода последна входяща - първа изходяща стойност.

ДАНЪЧНИЯ АМОРТИЗАЦИОНЕН НЪК ПЕЧАЛБА

обезценка или преоценка на стоки и активи

СНИМКИ SHUTTERSTOCK

Пример 3

Предприятието от строителния бранш закупува през второто тримесечие на 2010 г. партида от определен профил арматурно желязо по цена на придобиване (историческа цена) в общ размер 80 500 лв. По този начин предприятието попълва запасите си от арматурно желязо, необходимо за строителното производство до края на тази и началото на следващата година

При годишното приключване за 2010 г. се установява, че нетната реализуема стойност на арматурното желязо от този профил е по-ниска от историческата

цена с 3.4%, вследствие на което се извършва неговата обезценка. Този пример илюстрира приложимостта на едната част от текста на ал. 1 от чл. 34.

При тази ситуация ще се увеличи счетоводният финансов резултат на предприятието по реда на ал. 1 от чл. 34 със сумата на непризнатите за данъчни цели разходи от обезценката на арматурното желязо в размер 2737 лв. (80 500 x 3.4/100), защото в тази връзка възниква намаляема данъчна временна разлика (както е дефинирана в СС 12 и текста на чл. 24 от ЗКПО).

Сумата на непризнатите за данъчни цели разходи, с която се увеличава счетоводният финансов резултат по реда на ал. 1 от чл. 34, се посочва на реда на шифър 7040 от годишната данъчна декларация на юридическите лица за 2010 г.

Какво прави ЕТ

За същите цели предприятията на ЕТ попълват дан-

ните, предвидени в шифър 1015 на приложение № 2 към годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ.

Контрапункт на горната позиция е шифър 8040 от данъчната декларация, в обхвата на който се намалява счетоводният финансов резултат с приходи от последващи оценки на активи и пасиви (ал. 1 от чл. 34).

Попълването на данните, свързани с този шифър, се обуславя от другата част на разпоредбата на ал. 1 от чл. 34, според която приходи от последващи оценки на активи и пасиви не се признават за данъчни цели в годината на счетоводното им отчитане. Така с намаляването на счетоводния финансов резултат по реда на тази част от разпоредбата на ал. 1 от чл. 34 възниква и се отразява облагаема данъчна временна разлика.

Пример 4

Приема се, че строителното предприятие, визирано в горния пример, установява в края на 2010 г., че нетната реализуема стойност (справедливата цена) на партидата от арматурно желязо превишава неговата историческа цена с 4.2%

При тази ситуация се извършва надоценка на възпросната партида арматурно желязо, от което ще последва намаляване на счетоводния финансов резултат по реда на ал. 1 от чл. 34 със сумата на непризнатите за данъчни цели приходи от надоценката на арматурното желязо в размер 3381 лв. (80 500 x 4.2/100), защото по този повод възниква облагаема данъчна временна разлика.

Сумата на непризнатите за данъчни цели приходи, с която се намалява счетоводният финансов резултат по реда на ал. 1 от чл. 34, се посочва на реда на шифър 8040 от годишната данъчна декларация за юридическите лица за 2010 г.

За същите цели предприятията на ЕТ попълват данните, предвидени в шифър 2005 на приложение №2 към годишната данъчна декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ.

Приходи и разходи

В духа на гореизложеното може да се обобщи, че обект на данъчна трактовка по реда на ал. 1 от чл. 34 са ефектите от последващи оценки на активи и пасиви (приходи/разходи) на предприятията. Това означава, че през текущата година счетоводният финансов резултат на юридическите лица се увеличава с разходите и се намалява с приходите, отчетени въз основа на последваща оценка на отделен актив или пасив, защото по този повод ще възникне намаляема, респективно облагаема данъчна временна разлика, чието обратно проявление ще се реализира през следващ отчетен период, когато ще е налице законоустановеното обстоятелство, позволяващо осъществяването на такава огледална операция.

Пак във връзка с данъчната трактовка на ефектите от последващи оценки

на активите и пасивите по реда на чл. 34 от ЗКПО е важно да се обърне по-сериозно внимание на данъчната трактовка на вземанията на предприятията като по-особен вид активи. За тези цели е необходимо да се чете внимателно и прилага коректно разпоредбата на изречение второ на ал. 1 от чл. 34, в което е постановено, че приходите и разходите от последващи оценки на вземания и разходите от отписване на вземания като несъбираеми не се признават за данъчни цели в годината на счетоводното им отчитане, при условие, че в същата или в предходната година не е настъпило някое от събитията по чл. 37 от този закон.

По повод приложимостта на горепосочената част от текста на ал. 1 от чл. 34 е необходимо да се отбележи, че данъчната трактовка на ефектите от последващи оценки на активите, свързани с този законов ред, може да се ситиуира в две основни направления.

Първото направление обхваща данъчната трактовка на ефектите от последващи оценки на вземания, които не са обременени за целите на данъчното облагане или заемополучателите не са изпаднали в невъзможност за тяхното коректно обслужване, т.е. не е налице рискова ситуация по отношение на фиска.

А според законовата разпоредба това са предприятията, за които през предходната и текущата година не е било и не е налице нито едно от събитията, дефинирани в чл. 37 на ЗКПО, т.е. не изтича 5-годишният давностен срок на вземането; няма прекратено производство по несъстоятелност с оздравителен план, в който се предвижда непълно удовлетворяване на заемодателя, и т.н.

Следва продължение

►Творби от групи серии на художника може да се видят до 15 януари и дори да се купят от Музейната галерия за модерно изкуство

СНИМКИ МАРИНА АНГЕЛОВА

Световното турне на цикъла илюстрации "Божествена комедия" от Салвадор Дали започва от България

В София ноември явно е посветен на сюрреализма. След малката изложба на Магрит галеристите ни готвят свръхдоза Салвадор Дали: 177 цветни графики и литографии в две различни галерии - Националната галерия за чуждестранно изкуство (НГЧИ) и Музейната галерия за модерно изкуство.

Не очаквайте обаче да видите познатите часовници и разпуканото яйце. Изложените серии са по-неизвестни, посветени на "Божествена комедия", на "Дон Кихот", Маркиз дьо Сад, Кармен и... на завладяването на Космоса. Последните четири серии ще бъдат показани в галерията за модерно изкуство и ще се продават. Творбите имат индивидуален номер и са подписани ръчно от Дали. От галерията ни увериха, че цените са съобразени с българския пазар.

Изложбата на стоте цветни илюстрации към "Божествена комедия" в НГЧИ беше открита вчера, а литографи-

ите за продан можете да видите днес от 18:00 ч. Експозициите ще може да се видят до 15 януари.

"Божествена комедия" (1960)

Серията се състои от 100 дървени гравюри, които Дали рисува в продължение на девет години под формата на акварели. Техниката за прехвърляне на акварелите е използвана и от германския художник Албрехт Дюрер преди столетия. Серията е разделена в три части, всяка илюстрира отделна песен от "Ад", "Чистилище" и "Рай".

Дали изучава Данте Алигиери в продължение на години "до степен на вма-ниачаване", както пише в писмата си. Често със своята любовница, съпруга и муза Гала намират отражение на собствената си история в тази на Данте и Беатриче. Лицето на Гала може ясно да се разпознае в някои от илюстрациите на "Рай".

"Използвах свръхестетическия параноично-критичен метод в опита си да достигна света на чистотата и духовността на ангелите", обяснява за творбите си Дали. Но все пак се подгответе

Свръхдоза Дали

за доста смущаващи образи - в "Ад" разтопените часовници са заменени от разтопени глави, оголени кости и разтеглени крайници.

Подсъзнанието никога не е изглеждало толкова явно както в "Царството на каещите се" (Reign of the Penitents), където крилата фигура разглежда чекмеджата, въплътени в тялото ѝ.

"Дон Кихот" (1981)

Серията по "Дон Кихот" е част от по-голяма серия на Дали, посветена на Сервантес, Дон Кихот, Ел Сид,

Ел Греко и Веласкес. Състои се от 15 цветни и черно-бели графики, които се различават от познатия мек стил на Дали, по резките щрихи, многобройните елипси и ъгловати форми. Художникът споделя: "Ганди твърди, че ангелите обхващат с ума си цялата ситуация, без да я обмислят. Така и аз като ангел видях своя Дон Кихот като на длан."

"Завладяването на Космоса" (1974)

Тази серия се състои от 12 цветни литографии, напра-

вени чрез дълбок печат със суха игла. Дали споделя, че вдъхновението за серията е дошло, когато прочел, че учените се опитват да докажат, че Вселената не е безкрайна. Художникът пише: "Това ограничение, това свиване на Космоса и Вселената правят възможна енергията. Протоните, неутроните, всички елементарни частици притежават една чудесна свръхестетична енергия именно заради тези граници и контракции на Вселената. Това ни освобождава от ужасния страх, че Космосът ни смята за незначителни и води до идеята, че целият Космос и цялата Вселена се сливат в една точка."

"Кармен" (1970)

Серията се състои от 25 цветни литографии по операта "Кармен" от Жорж Бизе. Илюстрациите следват сцените на либретото, като съчетават множество ярки цветове. Откроява се обляната в ярка светлина литография "Триумфът на тореадора", където гра-

циозната фигура на бикобореца ликува над аления труп на бика. Картината е своеобразно разделена на две от сянката на стадиона, в която се вижда щрихираната фигура на Кармен. Тъмният полумесец на циганката и яркочълтият кръг на тореадора са като нощ и ден, като ин и ян.

"Маркиз дьо Сад" (1969)

25-те хартиени литографии са посветени на един от вдъхновителите на сюрреализма - философа Маркиз дьо Сад. Централна фигура в серията е женски силует без лице, който изобразява универсалния сексуален обект. Еротичните и насилствени елементи на творбите му вдъхновяват Дали, който споделя: "Рисувам с лявата и мастурбирам с дясната, докато не потече кръв".

Теогора Мусева

177

►цветни графики и литографии на Дали са изложени в две различни галерии

►Серията "Божествена комедия" в Националната галерия за чуждестранно изкуство се състои от 100 дървени гравюри, които Дали рисува в продължение на девет години под формата на акварели